

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO
KRITIČNA PRESOJA DAVČNEGA POSTOPKA

Ljubljana, julij 2021

URŠA BARBORIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Urša Barborič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Kritična presoja davčnega postopka, pripravljene v sodelovanju s svetovalcem prof. dr. Markom Hočvarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 DAVČNI POSTOPEK IN NJEGOVA UMESTITEV	3
1.1 Načela davčnega postopka	4
1.2 Povzetek ureditve davčnega postopka po ZDavP-2	7
1.3 Udeleženci v davčnem postopku	7
1.3.1 Pravice davčnih zavezancev	9
1.3.2 Informiranje davčnih zavezancev	10
1.4 Varovanje podatkov	11
1.5 Samoprijava	12
1.6 Davčna obveznost v davčnem postopku	13
1.6.1 Izpolnitev davčne obveznosti	15
1.6.2 Zavarovanje davčne obveznosti.....	16
1.7 Obrnjeno dokazno breme v davčnem postopku	17
2 FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE	18
2.1 Struktura Finančne uprave	18
2.2 Naloge Finančne uprave	20
2.3 Inšpekcijski nadzor	22
2.4 Finančna preiskava	25
2.4.1 Kazniva ravnanja	26
2.4.2 Davčne utaje	28
2.4.3 Siva ekonomija	29
2.5 Pritožbe	32
3 RAZISKOVALNI DEL	34
3.1 Rezultati raziskave	35
3.2 Preveritev raziskovalnih vprašanj	41
3.3 Predlogi	43
SKLEP	44
LITERATURA IN VIRI	46
PRILOGE	51

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število davčnih zavezancev po finančnih uradih na dan 31.12.2020.....	8
Tabela 2: Struktura davčnih prihodkov v % od davčnih prihodkov v Sloveniji v letu 2019	14
Tabela 3: Pregled zaposlenih po stopnjah izobrazbe	20
Tabela 4: Najpogostejše kršitve zakonodaje	28
Tabela 5: Obravnavanje pritožb na prvi stopnji	33
Tabela 6: Prejete zadeve od organa druge stopnje glede na vrsto odločitve.....	34

KAZALO SLIK

Slika 1: Organizacijska shema FURS-a na dan 31.12.2020.....	19
Slika 2: Koraki v postopku inšpekcijskega nadzora.....	25

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Intervju.....	1
Priloga 2: Odgovori kandidata 1	2
Priloga 3: Odgovori kandidata 2	3
Priloga 4: Odgovori kandidata 3	5
Priloga 5: Odgovori kandidata 4	6
Priloga 6: Odgovori kandidata 5	8
Priloga 7: Odgovori kandidata 6	9
Priloga 8: Odgovori kandidata 7	10

SEZNAM KRATIC

angl. - angleško

EU – (angl. European Union); Evropska unija

FURS – Finančna uprava Republike Slovenije

ZDA – Združene države Amerike

UVOD

Pobrani davki in prispevki s strani države so izjemnega pomena, kar pa se večina državljanov ne zaveda, njihov odnos do davkov pa je izredno negativen. Država s pobranimi davki in prispevki financira javne dobrine ter storitve, s katerimi nas preskrbuje in so nujne za naše potrebe ter koristi. Pobiranje davkov zato za človeštvo predstavlja izjemno korist, do česar bi morali imeti boljše mnenje ter se zavedati, kakšno pozitivno vrednost ima za naše življenje. Negativen odnos do davkov lahko pripišemo neizobraženosti in nevednosti državljanov ali le neustreznemu prikazu le tega (Harej, Mužica & NUSDORFER, brez datuma).

Pobiranje in odmero davkov ureja davčni postopek. To je postopek, ki ureja obveznosti ter pravice davčnih zavezancev ter ostalih udeležencev v davčnem postopku. Ureja ga Zakon o davčnem postopku, kateri omogoča, da zavezanci za davek uveljavljajo svoje pravice ter imajo možnost popraviljanja svojih napak. Poleg tega jim je s strani Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS) omogočena pomoč pri izpolnjevanju njihovih obveznosti (FURS, brez datuma b). Zakon in predpisi so v večini napisani na težko razumljiv način, zato se kljub pomoči davčni zavezanci bojijo, da bodo kljub poštenosti naredili kaj narobe in s tem dobili kazen. Tudi sama sem skozi prakso videla, da ni vedno na enostaven način priti do pravega odgovora, pa čeprav imaš na voljo pomoč uprave.

Izjemno vlogo predstavljajo v davčnem postopku splošna pravila, zakonoja ter načela, ki imajo na eni strani pomembno vlogo v strukturi zaščite pravic davčnih zavezancev ter davkoplačevalcev, na drugi strani pa skrbijo za učinkovito realizacijo pobiranja davčnih obveznosti s strani davčnega organa, omejevanje njihovih oblasti in pravice ter svoboščine oseb, ki se nahajajo pod pristojnostmi državnih organov (Bobrus-Nowińska, 2019).

Izogibanje plačilu davkov ter davčne utaje z vidika javnofinančnih prihodkov predstavljajo resno oviro za doseganje državnih ciljev. Zato je za vsako državo bistvenega pomena nadzor, saj državni organ lahko le na ta način zagotovi, da država deluje v smeri večje učinkovitosti. Zakon in predpisi države bi brez inšpekcijskega nadzora ostali le mrtva črka na papirju.

Dosedanja praksa uprave Republike Slovenije kaže na podobne težave, ki se pojavljajo pri davčnih zavezancih. Nihče od davčnih zavezancev si ne želi dobiti kazni, zato inšpektorje poskušajo prepričati v svojo korist, če je bilo pri inšpekcijskem nadzoru ugotovljeno nezakonito dejanje. Davčnemu zavezancu je omogočeno, da prepričljivo pojasni in dokaže ugotovljena dejstva, pri čemer davčni organ želi konkretne, materialne dokaze. Ustne izjave prič v večini primerov niso verodostojen dokaz, saj omogočajo pričanje v korist davčnemu zavezancu. Ravno v takšnih primerih pride do dilem, kjer mora inšpektor presoditi, katera dejstva bo štel za dokazna ter se tudi odločiti o nadaljnjih ukrepih. To

pripelje do izredno subjektivne ocene, ki se pri vsakem inšpektorju lahko razlikuje in velikokrat privede do očitkov, ki se nanašajo na davčni organ (Kolar & Kuralt, 2015).

Inšpektorji nimajo lahke naloge, saj je nadzor izredno občutljiv ter zahteven postopek. Od njega se pričakuje, da je tako osebnostno kot tudi strokovno sposoben opravljati svoje delo in, da trdno stoji za svojimi ugotovitvami, ki morajo temeljiti na prepričljivih dokazih. Davčni zavezanci se v večini primerov ne zavedajo, kaj točno pomeni delo inšpektorjev. Očitajo jim vzvišen, neomajen ter pretrd odnos. Njihova želja je, da bi jih obravnaval inšpektor, ki bi se znal postaviti v njihovo kožo, ki bi znal sočustvovati in bi se ga dalo prepričati v njihovo dobro. Ne zavedajo se, da takšna obravnava ne bi bila uspešna. To bi privedlo do povečevanja utaj davkov, nezakonitih dejanj, sive ekonomije, kar bi na koncu pomenilo tudi težavo za davčne zavezance, ki delajo pošteno (Kolar & Kuralt, 2015).

Namen pisanja magistrskega dela je poglobljena ter kritična analiza davčnega postopka. S pomočjo strokovne literature, člankov ter zakonodaje želim raziskati in dodobra preučiti davčni postopek ter po temeljiti analizi izpostaviti, kje in na kakšen način bi se ga dalo izboljšati. Želim predstaviti problematiko davčnega postopka ter poleg teoretičnega dela z empirično analizo raziskati ključno vrzel pri negativnem odnosu do davkov oziroma na splošno davčnega postopka.

Moji ključni cilji magistrskega dela so:

- podrobno preučiti področje davčnega postopka,
- ugotoviti ključne pomanjkljivosti v njem,
- oblikovati priporočila za izboljšanje le tega,
- pripomoči k izboljšanju prakse na davčnem področju.

Na podlagi tega sem si za proučevanje te problematike postavila 2 raziskovalni vprašanji:

Raziskovalno vprašanje 1: Ali se pri enaki obravnavi ugotovitve inšpektorjev razlikujejo med seboj?

Raziskovalno vprašanje 2: Ali je razlog za negativen odnos do davčnega postopka in nadzora s strani davčnih zavezancev nerazumevanje predpisov, zakonov in standardov?

Pri pripravi magistrskega dela bom uporabila kombinacijo metod znanstvenega ter aplikativnega raziskovanja. Poleg uvodnega dela in sklepa je razdeljeno na tri glavna poglavja. V prvem teoretičnem delu bom uporabila opisno oziroma deskriptivno metodo s študijo strokovne literature, pretežno domače in delno tuje, člankov, zakonodaje ter internetnih virov s področja obravnavane tematike. Z izbrano metodo bom opredelila davčni postopek na splošno, analizirala delovanje FURS-a ter inšpekcijskega nadzora. V drugem delu magistrskega dela bom uporabila empirično metodo, kjer bom na podlagi intervjuja raziskala odnos do davčnega postopa, FURS-a ter finančnega nadzora v praksi.

1 DAVČNI POSTOPEK IN NJEGOVA UMESTITEV

Za kakovostno in učinkovito delovanje države, njen razvoj in uresničitev vseh njenih nalog ter funkcij je ključnega pomena zagotovitev vseh potrebnih sredstev za njihovo uresničitev. Za pridobitev sredstev je pomemben državni davčni sistem, ki kot skupek različnih davčnih oblik skrbi za pobiranje davčnih obveznosti. Za uspešno delovanje javnega sektorja ter zadovoljitev fiskalnih interesov mora državni organ poskrbeti za pravočasno ter zakonito plačevanje oziroma izpolnjevanje vsah davčnih obveznosti. Zakonska podlaga je izredno pomembna zaradi kompleksnosti davčnega sistema ter možnosti za utajevanje, izogibanje in nepravočasno izpolnitev davčnih obveznosti. S tem razlogom država določa sistem davčnih deliktov ter določa sankcije in kazni zanje (Baucon, 2018).

Cilj davčnega sistema je čim večja učinkovitost, zagotavljanje družbene pravičnosti ter neizkrivljanje ekonomske učinkovitosti. Zahteve je zaradi vse bolj zapletenih davčnih sistemov težje izpolniti, saj ni enostavno najti ravnotežja med javnim interesom ter učinkovitostjo pobiranja davkov. Davčni postopek je po svoji naravi neprijazen do davčnih zavezancev, saj od njih zahteva plačilo davčne obveznosti. Za uresničitev cilja je izredno pomemben Zakon o davčnem postopku, ki po eni strani določa obveznost državljanov do države, po drugi strani pa zavezancem določa pravice, ki jim dajejo besedo v upravnih odnosih, zmanjšujejo možno zlorabo oblasti s strani davčnega organa ter spodbujajo vključevanje državljanov v sam proces (Kovač, 2019a).

Davčni organ v sklopu davčnega postopka ureja obračunavanje, plačilo, odmero in izvršbo davčne obveznosti, poleg tega tudi vračilo in nadzor nad njo. Določa obveznosti in pravice zavezancev za davek, državnih organov in vseh ostalih pristojnih za pobiranje davkov. Varuje podatke, ki jih zavezanci posredujejo v sklopu izpolnitve svoje obveznosti ter nenazadnje nudi tudi pomoč pri pobiranju davkov, izpolnitvi davčne obveznosti ter izmenjavi podatkov v mednarodnem sodelovanju. Z davčnim postopkom so določena specifična pravila, ki veljajo pri odločanju o obveznostih ter pravicah zavezancev, saj gre v davčnem postopku za izredno občutljiv mehanizem, predvsem z vidika zagotavljanja enakosti strank v postopku. Davčni organ postopa po Zakonu o davčnem postopku, ki je krovni davčni zakon in ureja davčni postopek v državi. Uporablja se ga že od leta 1996. V vseh teh letih je doživel že veliko sprememb. Spremembe so vključevale poenostavitve, tudi znižanje davčnih stopenj, kar pa ni prispevalo k nižjim prilivom v državni proračun. Bistveno je, da državni organ spozna poslovanje davčnih zavezancev, se poglobi v njihov način razmišljanja ter ugotovi, na kakšen način sprejemajo morebitne spremembe na davčnem področju (Simič, 2011).

Plačevanje davčnih obveznosti za zavezance pomeni zniževanje njihovega realnega dohodka, kar pomeni, da morajo žrtvovati denar, ki bi ga sicer porabili za lastne namene. Vsak zavezanec se drugače prilagodi uvedbi davka. Vsak ima različne pogoje optimiranja davčne obveze. Skozi leta so s preučevanjem ekonomskih učinkov davkov poskušali najti odgovore o tem, kateri davki so najprimernejši za obdavčenje, kolikšen obseg obdavčenja

je najbolj opritmalen, kakšne davčne stopnje so najbolj primerne ter ostala pomembna vprašanja, ki vplivajo na davčno moralo zavezancev. Slaba davčna morala ima ogromno negativnih posledic, do česar pride v primeru slabe davčne strukture, kompleksnosti davčnega sistema, neprimerne davčnega nadzora, previsoke davčne stopnje itd. Bolj kot je davčni sistem nepravičen in slabo zastavljen ter višja kot je davčna obveznost, večja je verjetnost, da bodo zavezanci iskali pot k zmanjšanju davčne obveznosti, zato jo bodo poskušali utajiti (Klun & Jovanović, 2020, str. 25-27).

1.1 Načela davčnega postopka

Če država želi zagotoviti učinkovit, zanesljiv ter urejen sistem pobiranja davkov, mora davčni sistem oblikovati na način, da v čim manjši meri posega v odločitve posameznikov ter da ima čim manj vpliva na ekonomske odločitve. Zaradi prisilne narave davčnih prihodkov je izrednega pomena, da država davčni sistem oblikuje na določenih načelih, iz katerih so izpeljana vsa postopkovna pravila (Klun & Jovanović, 2020, str. 15).

Osnovni namen načel je omejevanje oblasti državnega organa in s tem povezano zagotavljanje varstva pravic ter svoboščin oseb, ki se nahajajo pod pristojnostmi državnih organov. Za realizacijo in učinkovitost davčnega postopka ter javnega interesa je ključnega pomena razumno odločanje v konkretnih zadevah, namesto avtoritetnega ter oblastnega sprejemanja odločitev. To zagotavljajo načela, določena v davčnem postopku (Kobal, 2011).

Davčna načela so sredstvo, ki inšpektorje ter ostale uradne osebe FURS-a zavezuje k ravnanju po zakonu na vsakem koraku, varovanju javnih koristi, zagotavljanju pravic davčnih zavezancev ter preprečevanju arbitrarnosti ter samovolje davčnega organa pri odločanju. Poleg tega je ključnega pomena, da se davčnim zavezancem ob primeru več ukrepov izreče milejše ukrepe ter da natančno, popolno ter pravilno ugotovijo dejansko stanje pred vsako odločitvijo (Šircelj, 2017a).

Na podlagi pravila o subsidiarni rabi predpisov se v inšpekcijskih postopkih uporabljajo načela, ki so določena z Zakonom o davčnem postopku, dopolnilno pa še načela, predpisana z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru ter Zakonom o splošnem upravnem postopku. Vsa načela so zavezujoča, vendar se zaradi različne urejenosti v predpisih in zapletene pravne dikcije predpisanosti načel sklicevanje nanje v inšpekcijskih postopkih le malokrat uporablja (Šircelj, 2017a).

Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), Ur. l. RS, št. 13/11, opredeljuje naslednja načela:

Načelo zakonitosti v davčnih zadevah

Je prvo in tudi najpomembnejše načelo v davčnem postopku, ki določa, da so odločitve sprejete na podlagi zakonov, pravilnikov, mednarodnih pogodb ter ostalih podzakonskih

predpisov. Določeno je kot temeljno načelo in zahteva izpeljavo vseh ostalih načel, saj zakonitost predstavlja krovno načelo vseh načel in je temelj vsakega delovanja organa. Načelo zagotavlja enakopravnost ter pravno varstvo davčnih zavezancev, s tem pa spodbija neenake in samovoljne odločitve davčnega organa (Jerovšek in drugi, 2008, str. 18-25).

Načelo poudarja pomembnost nespristranske obravnave zavezanca, kar predstavlja dolžnost davčnega organa. Poleg tega zakon prepoveduje uporabo arbitrarnosti pri davčnih predpisih, prav tako pri odločanju po prostem preudarku, katero se mora skladati z namenom in obsegom prostega preudarka, kot ga določi zakon. To ne pomeni, da je uradnim osebam dana možnost odločanja po lastni presoji. V vseh primerih so vezane na zakonodajo, obstajajo pa določeni primeri, kjer zakon dopušča možnost odločanja po prostem preudarku, ki mora biti v skladu z namenom diskrecije. Ta možnost je dopuščena s strogo določenimi pravili, za odločanje po prostem preudarku pa mora biti oseba pooblaščenca (Jerovšek in drugi, 2008, str. 18-25).

Načelo materialne resnice v davčnih zadevah

V zakonu je kot drugo izredno pomembno načelo predstavljeno načelo materialne resnice v davčnih zadevah, ki od davčnega organa zahteva ugotovitev vseh dejstev pri obravnavanju vsakega primera, s katerimi mora biti ugotovljeno dejansko stanje, ki je ključno za izdajo zakonite ter pravilne odločbe. Odločitve davčnega organa morajo biti sprejete na podlagi stanja, ugotovljenega s stopnjo gotovosti, o katerem ni nikakršnega dvoma o pravilnosti in resničnosti ugotovljenega. Načelo poudarja, da mora davčni organ poskrbeti za enako obravnavo dejstev na strani davčnega zavezanca ter zakona. Na eni strani je dolžan preveriti dejstva v korist zavezancu, na drugi strani mora odločati na podlagi dejstev, ki so ključna za sprejetje pravilne ter zakonite odločitve. To pomeni, da mora biti končna odločitev davčnega organa sprejeta na podlagi vseh dokazov skupaj, s čimer mora zavezancem omogočiti uveljavitev oziroma zavarovanje svojih pravic (Jerovšek in drugi, 2008, str. 25-29).

Materialne resnice ni lahko ugotoviti. Odgovorne osebe si pomagajo z obračuni, napovedmi, vlogami, pisno dokumentacijo, izvedenim ugotovitvenim ter dokaznim postopkom ter ostalimi podatki, ki jih pridobijo pri pravnih in fizičnih osebah. Če je zaslišanje stranke potrebno, mora davčni organ uporabiti tudi tega, saj je v nasprotnem primeru to kršitev pravil postopka. Zakon omogoča, da v nekaterih primerih zadostuje ugotovitev dejanskega stanja z verjetnostjo, ki predstavlja najnižje prepričanje o dejanskem stanju (Jerovšek in drugi, 2008, str. 25-29).

Načelo sorazmernosti

Načelo sorazmernosti je podlaga načela zakonitosti, saj v primeru nejasnih davčnih norm razlaga, da se mora davčni organ odločiti za ugodnejšo rešitev za zavezanca, s čimer mora doseči namen zakona. Poleg tega načelo sorazmernosti načelu zakonitosti prepoveduje preveliko uporabo predpisov ter tehtanje ukrepov, če so izvedeni tako skladno z zakonom

kot tudi skladno z njegovim namenom. Zgornja primera prikazujeta, kako se načela med seboj prepletajo (Jerovšek in drugi, 2008, str. 29-31).

Pri načelu sorazmernosti si lahko pomagamo z vprašanjem, ali je ukrep potreben za dosego cilja, ali se ga da doseži na kakšen drug način ter kakšna je sorazmernost v smislu uravnoteženosti dejanskega stanja in ukrepa. Ključnega pomena pri uporabi načela je tehtanje med zasledovanim ciljem ter zakonosko in ustavno normo. Davčni organ mora ugotovi, če obveznosti, določene z odločbo, odtehtajo dovoljeni poseg v zakonske ter ustavne pravice (Jerovšek in drugi, 2008, str. 29-31).

Načelo gotovosti, seznanjosti in pomoči

Načelo skozi tri različne pravice varuje davčnega zavezanca in prispeva k njegovemu varstvu pravic v davčnem postopku. Načelo gotovosti temelji na načelu zakonitosti, saj za vsako posamezno davčno obdobje predpisuje določen predpis. Izrecno določa, da državni organ davka ne sme predpisati za nazaj, vendar le za v prihodnost, kar pomeni, da načelo gotovosti zavezancem zagotavlja seznanjenost z njihovo celotno davčno obveznostjo. Po načelu seznanjenosti mora davčni organ zavezancem vnaprej podati vse informacije in jih seznaniti z njihovimi pravicami ter obveznostmi, ki jih obravnavajo zakon ali drugi akti. Načelo pomoči od davčnega organa zahteva, da vsakemu davčnemu zavezancu, ki nima svetovalca ali pooblaščenca, pomaga pri izpolnjevanju njihove obveznosti ter uveljavljanju njihovih pravic. Z opisanim načelom želi zakon preprečiti škodo, ki bi nastala zaradi nevednosti zavezancev. Davčni postopek ni enostaven, zato je to načelo izjemno pomembno (Jerovšek in drugi, 2008, str. 31-33).

Načelo tajnosti podatkov

Davčni podatki, ki se uporabljajo v davčnem postopku, razkrivajo materialni položaj zavezancev, kar pomeni, da so izredno delikatne oziroma občutljive narave. Načelo tajnosti podatkov ščiti pred razkritjem le teh tretjim osebam. Zakon v določenih primerih dovoljuje razkritje teh podatkov. To je omogočeno pri končanem davčnem postopku oziroma neplačilu davka, saj je na ta način ostalim pravnim ali fizičnim osebam razkrita, s kakšnimi osebami bi imeli v primeru sodelovanja razmerje (Jerovšek in drugi, 2008, str. 33-34).

Načelo zakonitega in pravočasnega izpolnjevanja in plačevanja davčnih obveznosti

Načelo zakonitega in pravočasnega izpolnjevanja in plačevanja davčnih obveznosti davčnim zavezancem nalaga obveznost plačila davka za prejeti dohodek, premoženje ali ostale prejemke, ki so obdavčeni. Izredno pomemben je rok plačila, saj načelo določa, da mora zavezanec davčno obveznost izpolniti do točno določenega datuma. Zakon določi točen znesek davka, kateremu so lahko dodane kazni ter zamudne obresti. Pri neplačilu davka davčni organ začne izvršbo zoper davčnega zavezanca. Možno je tudi zastaranje, kjer davčna obveznost zavezanca v določenih situacijah preneha (Jerovšek in drugi, 2008, str. 35-36).

Načelo dolžnosti dajanja podatkov

Vsak davčni zavezanec bi si želel čim nižjo davčno obveznost, zato je še kako pomembno načelo dolžnosti dajanja podatkov, ki od zavezancev zahteva, da davčnemu organu predložijo popolne, prave in resnične podatke. V nasprotnem primeru so lahko kaznovani. S tega vidika je pomembno, da ima davčni organ možnost vpogleda v podatke, na podlagi katerih se določi višina davka ter s čimer preveri resničnost posredovanih podatkov s strani davčnih zavezancev. Zakon določa, da mora biti možnost pridobitve teh podatkov brezplačna (Jerovšek in drugi, 2008, str. 36-39).

Ključnega pomena je, da so organi pozorni na kršenje predpisov v davčnem postopku, saj vsaka kršitev predstavlja tudi kršenje načel. Kršitev temeljnih načel davčnega postopka vodi v odpravo odločb (Šircelj, 2017a).

1.2 Povzetek ureditve davčnega postopka po ZDavP-2

Davčni postopek je mehanizem, s katerim so urejena pravila, ki se jih morajo držati udeleženci v postopku. Davčni organ mora pri pobiranju davkov in odločanju o pravicah ter obveznostih davčnih zavezancev ravnati po specifičnih pravilih, saj gre v davčnem postopku za izredno občutljive zadeve, predvsem pri zagotavljanju enakosti strank, ki so udeležene v postopku (Špilar, 2019).

Bistvo pri ureditvi davčnega postopka predstavlja zakonodaja. Vsebinski okvir postopkovnega davčnega sistema je določen z Zakonom o davčnem postopku, ki določa dopusten okvir poseganja davčnega organa v davčnega zavezanca ter njegovo premoženje. Izredno pomembno je, da se v sklopu davčnega postopka razume rabo davčnih ter ostalih predpisov, saj gre za večdimenzionalno razmerje med zakoni (Špilar, 2019).

1.3 Udeleženci v davčnem postopku

Zakon o davčnem postopku določa udeležence, ki so prisotni v postopku. To so zavezanci za davek ter državni in drugi organi, ki so pristojni za pobiranje davčnih obveznosti, pod katere spadajo FURS, Ministrstvo za finance ter ostali državni organi, ki sprejemajo odločitve o davkih v davčnih in ostalih situacijah. Bistveno pri presoji organa, ki ima pristojnost za pobiranje davkov, je zadeva. Vedno, ko gre za upravno, davčno ali katero koli drugo zadevo, ki je povezana s pobiranjem davkov, gre za davčni organ. Prav tako imajo v postopku odmere, pobiranja ter prisilne izterjave javnih dajatev nosilci javnih pooblastil enake obveznosti in pravice, kot jih ima davčni organ (Simič, 2008, str. 40).

Pojem zavezanec za davek opredeljuje vse posameznike, ki so zavezani k izpolnitvi oziroma plačilu davčne obveznosti ali so le potencialno zavezani k izpolnitvi davčne obveznosti.

ZDavP-2 opredeljuje naslednje zavezanca za davek:

- davčni zavezanec oziroma zavezanka,
- plačnik oziroma plačnica davka za račun davčnega zavezanca,
- oseba, ki je dolžna plačati davčno obveznost in je v postopku davčne izvršbe,
- pravni naslednik oziroma naslednica davčnega zavezanca ali plačnika davka,
- skrbnik oziroma skrbnica davčnega zavezanca ali zavezančevega premoženja.

Po zadnjem podatku je bilo konec leta 2020 v davčni register vpisanih 2.960.700 aktivnih davčnih zavezancev. Od teh je bilo 2.715.038 fizičnih oseb ter 245.662 poslovnih subjektov. V tabeli 1 je prikazano število davčnih zavezancev po finančnih uradih (FURS, 2021b, str. 10).

Tabela 1: Število davčnih zavezancev po finančnih uradih na dan 31.12.2020

Finančni urad	Število aktivnih FO	Število aktivnih dejavnosti FO	Število aktivnih PO	Število aktivnih DZ	Število vseh DZ
BREŽICE	94.595	3.161	3.530	101.286	125.577
CELJE	250.018	10.195	10.122	270.335	332.908
KOČEVJE	34.464	1.319	1.129	36.912	46.667
KOPER	173.131	7.803	9.555	190.489	227.080
KRANJ	236.032	12.582	10.568	259.182	317.485
LJUBLJANA	802.807	36.694	50.353	889.854	1.064.423
MARIBOR	307.599	11.600	13.414	332.613	411.184
M.SOBOTA	132.884	4.514	5.606	143.004	185.433
N.GORICA	155.198	7.155	6.262	168.615	208.054
N.MESTO	167.050	5.181	9.186	181.417	213.171
POSTOJNA	47.480	1.899	1.687	51.066	62.588
PTUJ	103.825	3.864	3.245	110.934	137.931
HRASTNIK	47.466	1.517	1.477	50.460	65.651
VELENJE	80.188	2.877	2.419	85.484	101.777
DRAVOGRAD	82.301	3.399	2.639	88.339	109.335
PFU	0	0	710	710	990
Skupaj	2.715.038	113.760	131.902	2.960.700	3.610.254

Vir: FURS (2021b, str. 10).

Pravna oseba je ena izmed udeležencev v davčnem postopku, vendar zaradi svoje pravno organizacijske oblike nima opravilne sposobnosti, kar pomeni, da ne more opravljati dejanj v davčnem postopku. S tem razlogom si določi zakonitega zastopnika, ki jo zastopa v davčnem postopku. Imenuje lahko tudi pooblaščenca, ki za pravno osebo opravlja določeno funkcijo zastopanja. Status zakonitega zastopnika ima po večini direktor ali predsednik uprave, ki je odgovoren za zakonito in pravilno poslovanje (Galič & Kruhar Puc, 2006, str. 17-19).

Kakšen je odnos med davčnim zavezancem in plačnikom davka? Davčni organ lahko pride s podatki, ki so mu na voljo, z nadzorom le do nepravilnosti in napak, ki so bile storjene. Organ v okviru nadzora ne ugotavlja in ne popravlja nepravilnosti, ki jih stori davčni zavezanec. V primeru, da bi zavezanec lahko uveljavljal olajšavo, a je ne, tega davčni organ ne ugotavlja. V tem primeru govorimo o koliziji v razmerju med ravnanjem plačnika davka ter željami davčnega zavezanca. Spor, ki lahko nastane v primeru, da plačnik davka ne ravna po željah davčnega zavezanca, delno rešuje zakon, ki plačnika ne opredeljuje le kot posrednika, temveč kot odgovornega za obračun ter plačilo davčnega odtegljaja, v nasprotnem primeru se neplačila izterjajo od njega in ne od davčnega zavezanca (Kuzma, 2014).

1.3.1 Pravice davčnih zavezancev

Davek je prisilna dajatev tako fizičnih, kot tudi pravnih oseb. Že od nekdaj velja, da davčni zavezanci do plačevanja davkov čutijo odpor in nezaželenost. Z gospodarskega vidika je izredno zaželeno, da bi razumeli mišljenje in ravnanje davkoplačevalcev ter spremenili njihov odnos do plačila davčnih obveznosti. Odnos davčnih zavezancev do izpolnjevanja davčnih obveznosti se razume z davčno moralo, odnos do obdavčenja pa z davčno miselnostjo. Ravno davčna morala je ena izmed ključnih dejavnikov odločanja zavezancev v davčnem sistemu. Lahko jo opredelimo kot motivacijo oziroma notranjo pripravljenost zavezancev za izpolnitev davčne obveznosti, neodvisno od zunanjih dejavnikov (Čokelc & Križman, 2014).

Pravičenost je ena najpomembnejših lastnosti davčnega sistema in zakonov, ki so sprejeti s strani države. O vprašanju, kako pravično razporediti davčne obremenitve med državljane, razpravljajo politiki, ekonomisti in tudi filozofi, saj pravičnost obdavčenja in poštenost davčnega postopka pomaga graditi in ohranjati zaupanje davčnih zavezancev do države, kar je osnova državljske zavezanosti. Če državljani verjamejo v to, da je oblast spoštljiva in zaupajo njenim motivom, imajo občutek dolžnosti prostovoljno sodelovati z državnimi organi in spoštovati davčno zakonodajo (Niesiobędzka & Kołodziej, 2017).

Kot davčni zavezanec je dobro poznati svoje pravice, s katerimi si lahko olajšaš sam davčni postopek ali celo obveznost. Zaradi kompleksnosti davka je izredno pomembna pravica do pomoči, na podlagi katere mora davčni organ zavezancem pomagati pravilno obračunati ter plačati davčno obveznost ali pri vlaganju zahtevka za vračilo. Pravica do tajnosti podatkov daje zavezancem zagotovilo, da so vsi zaupni podatki pri davčnem organu na varnem, saj so strogo varovani. Prepovedano jih je razkriti, razen v primeru, da je z zakonom določeno drugače. Poleg tega davčnega zavezanca ščiti pravica do nepristranske ter poštene obravnave, katera davčnim organom prepoveduje nepošteno in pristransko obravnavo davčnega zavezanca. Pravilo je, da mora organ med več možnostmi vedno izbrati tisto, ki je za davčnega zavezanca ugodnejša. Seveda mora biti tudi v skladu z zakonom (Data, 2015).

Pravica do posebnega načina odplačevanja davčne obveznosti daje zavezancem možnost, da od davčnega organa zahtevajo odlog plačila, obročno odplačevanje, delni ali celotni odpis davčne obveznosti. V primeru preveč plačanega davka zavezancu pripada pravica do vračila le tega. Tudi v primeru davčne izvršbe mora davčni organ gledati na dostojanstvo zavezanca in mu omogočiti, da bo izvršba zanj čim bolj ugodna. Poleg tega ima davčni zavezanec pravico do informiranja, kar je opisano v nadaljevanju (Data, 2015).

1.3.2 Informiranje davčnih zavezancev

Zakon davčnim zavezancem zagotavlja dostop do informacij, s čimer jim omogoči, da imajo besedo pri upravnih odnosih, javnemu organu pa zmanjša možno zlorabo moči. Poleg tega zmanjšuje tudi korupcijo. Preglednost informacij je osnova za nadzor, vendar obstajajo omejitve pri dajanju informacij s strani davčnega organa, saj lahko pride do zlorab (Kovač, 2019b).

Država se zaveda, da je davčna zakonodaja izredno kompleksna, obsežna in za marsikoga prezapletena, kar tudi privede do tega, da zaradi nevednosti zavezanci ne uveljavijo pravic, ki bi jih lahko, ali celo ne izpolnijo vseh svojih davčnih obveznosti, ki jih imajo do države. To je tudi razlog, da FURS skrbi za informiranje zavezancev za davek, saj vedo, da jim bo to v veliko pomoč pri izpolnitvi davčnih obveznosti ter uveljavljanju svojih pravic. V primeru, da jih davčni organ ne informira dovolj, bodo le stežka pravilno postopali pri vseh dolžnostih, ki jih imajo do davčne uprave (FURS, 2018a).

Ena izmed pravic davčnega zavezanca, ki jo določa zakon, je pravica do informiranja, kar zavezancem omogoča, da brez težav vidijo stanje svojih davčnih obveznosti, da so ob pravem času obveščeni glede sprememb v zakonodaji in ostalih predpisih ter da so obveščeni o načinu izračunavanja in plačevanja davčnih obveznosti. Zaradi kompleksnosti davkov, ni nujno, da splošne informacije odgovorijo na vsak specifičen davčni primer. V tem primeru se je potrebno z vprašanjem obrniti na FURS, kateremu zakon določa, da mora na vprašanje odgovoriti najpozneje v 30 dneh (AC TAX, 2016).

Davčni zavezanec ima pravico, da od državnega organa prejme pisno pojasnilo oziroma informacijo glede davčne obravnave transakcij ali poslovnih dogodkov, kar je poimenovano zavezujoča informacija. To je institut, ki je bil uveden z Zakonom o davčnem postopku z namenom, da davčnim zavezancem omogoči pravilno izpolnjevanje davčnih obveznosti tudi v primeru zahtevnejših in bolj zapletenih primerov. V primeru negotovosti pred poslovno odločitvijo davčni zavezanec z zavezujočo informacijo dobi ustrezne informacije, ki so mu v pomoč pri odločanju. Bistvena lastnost zavezujoče informacije je, da odgovarja na vprašanja o nameravanih oziroma prihodnjih transakcijah in poslovnih dogodkih, ki še niso nastali in ne o že izvedenih transakcijah. O že obstoječih razmerjih zavezanci dobijo podatke na podlagi pravice do informiranja (Simič, 2008, str. 44-51).

Za pridobitev zavezujoče informacije mora davčni zavezanec vložiti vlogo, ki mora natančno opisovati nameravane aktivnosti ter podlage, na katere se davčni zavezanec sklicuje v vlogi. Naveden mora biti organ, na katerega je naslovljena vloga, podatki vlagatelja in osebe za komunikacijo z davčnim organom. Poleg tega mora vloga vsebovati izjavo s strani davčnega zavezanca, ki razkriva predhodnjo obravnavo vprašanja pri zavezancu ali pri z njim povezani osebi. Po vložitvi vloge zavezanec za davek v 15 dneh dobi odgovor davčnega organa o tem, ali bo zavezujoča informacija izdana, saj jo ima v določenih primerih pravico zavrniti. Na zavezujočo informacijo mora zavezanec čakati do pol leta. Vse stroške z njeno izdajo nosi sam, zneski pa se gibljejo od 500 evrov naprej (AC TAX, 2016).

1.4 Varovanje podatkov

Zakon o davčnem postopku v petem poglavju opredeljuje varovanje podatkov, kar predstavlja izredno pomembno komponento v postopku pobiranja davkov. Vsi pridobljeni podatki posredovani davčnemu organu s strani zavezancev so izredno delikatne narave, zato je zelo pomembno njihovo varovanje. To poudarja tudi načelo davčnega postopka: varovanje davčne tajnosti, ki jih povzdigne na višji nivo pomembnosti. Vsak od zavezancev ima možnost uveljavljanja pravice za varstvo osebnih podatkov pri Generalnem finančnem uradu, kateri je pooblaščen za varstvo njihovih podatkov (FURS, 2018b).

K varovanju podatkov oziroma davčne tajnosti je zavezan vsak, saj je to dolžnost vseh subjektov, ki na kakršen koli način pridejo v stik z njimi. V stik s podatki, ki so davčna tajnost, lahko pride več oseb, ki zaradi narave svojega dela uporabljajo te podatke ter jih za izvajanje nalog ali postopka morajo pridobiti in imajo glede na razlog z zakonom omogočen dostop do njih. Vsak zaposleni ima določen obseg dostopa do podatkov, katerega dobijo z začetkom njihove zaposlitve. Ključnega pomena je njihova zaščita, saj zakon določa, da se v primeru razkritja tretjim osebam to šteje kot hujši davčni prekršek, za katerega je predpisana globa. Zaposleni zato pred začetkom njihovega delovnega razmerja podpišejo izjavo, ki jih zavezuje k upoštevanju zakona in ravnanju po njem (Jerovšek in drugi, 2008, str. 52-56).

V izogib temu je s strani države predpisan strog režim varovanja davčne tajnosti, ki določa točno določene ukrepe ter postopke, s katerimi je omogočeno varovanje na učinkovit način. Zakon zato določa, da morajo biti vsi podatki, ki so davčna tajnost, vidno označeni in na ta način vsakemu omogočijo takojšno prepoznavo narave podatkov in ukrepov, ki so z njimi povezani. Enako velja tudi za podatke, ki niso označeni z davčno tajnostjo, saj morajo zaposleni že iz same vsebine razbrati, če gre za tajne dokumente. Davčni organ varovanje podatkov nadzira s pregledom, s katerega mora biti razvidno, kateri osebi zunaj davčnega organa in kdaj so bili podatki razkriti (Jerovšek in drugi, 2008, str. 54-56).

Razkritje podatkov tretjim osebam natančno opredeljuje zakon, omogočen na podlagi soglasja, ki ga pisno izrečejo davčni zavezanci, če sam zavezanec v medijih zakrije podatke ali če zakon določi kakor koli drugače. Poleg tega je omogočeno razkritje podatkov o davčnem dolgu, če presega 4.000 evrov, če je davčni postopek pravnomočno končar in je izkazan poslovni interes (Jerovšek in drugi, 2008, str. 58-61).

Zakon določa posredovanje podatkov določenim državnim organom in institucijam, razlikujeta pa se namen in način posredovanja podatkov, kar je predpisano v posameznih postopkih in predpisih. Davčni organi imajo možnost medsebojne izmenjave podatkov, ki si jih lahko razkrijejo na samodejni način ali na zahtevo. Samodejni način izmenjave je sklenjen z dogovorom o sodelovanju, večinoma med dvema organoma, kot so na primer FURS, ZPIZ in ZZZS. Različni organi za svoje opravljanje nalog in postopkov potrebujejo podatke davčnih zavezancev in njihovo razkritje je strogo določeno z zakonom. Z obrazloženim pisnim zahtevkom podatke zahtevajo vsi upravni ter državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil (Jerovšek in drugi, 2008, str. 63-71).

V primeru nepravilnosti ali možnosti kaznivega dejanja ima davčni organ pooblastilo, da brez posebnih zahtev podatke o zavezancu posreduje naprej in s tem pristojne organe obvesti o ugotovljenem sumu kršenja zakona ali nepravilnosti. Razkritje določenih podatkov tujim organom mu je omogočeno tudi na podlagi mednarodnih pogodb, ki jih ima Republika Slovenija sklenjene z državami Evropske unije (v nadaljevanju EU) ter ostalimi tujimi državami. S tujimi organi si lahko nekatere podatke razkrije na samodejni način, vendar mora biti izpolnjen pogoj, da je država naredila vse, da bi podatke najprej dobila v svoji državi (Jerovšek in drugi, 2008, str. 70-74).

Organi in institucije, katerim je z zakonom omogočena pridobitev podatkov davčne tajnosti, morajo podatke varovati na način, ki ga določi zakon. Pridobljene podatke lahko uporabijo le za namen, za katerega so jim bili posredovani. Po uporabi jih je potrebno uradno uničiti. Enako velja za osebe, ki za davčni organ obdelujejo podatke. Kršitev je sankcionirana z disciplinsko ali prekrškovno odgovornostjo (Jerovšek in drugi, 2008, str. 75-76).

1.5 Samoprijava

Zakon o davčnem postopku določa, da ob neizpolnjevanju davčnih obveznosti oziroma kršenju predpisov davčni organ zavezanca kaznuje za kršenje. Davčni organ lahko za davčne prekrške zavezancu izreče globo. Lahko so izredno visoke. Zakon zavezancem omogoča naknadno popraviljanje davčnih obračunov ter možnost predložitve davčnih obračunov s samoprijavo, s čimer se lahko izognejo plačilu visokih glob (Šircelj, 2015.)

Zakon o davčnem postopku določa, da morajo biti davčne obveznosti s strani zavezanca prijavljene celovito ter v točno določenem roku. Kljub temu davčna zakonodaja omogoča

popravljanje ter naknadno predložitev po predpisanem roku ter dopušča možnost samoprijave, kar pomeni edino dopustno izjemo od prekrškov. S samoprijavo država želi zavezance spodbuditi k temu, da sami prijavijo kasneje ugotovljeno nepravilnost, ki bi jo v nasprotnem primeru poskusili prikriti. Samoprijava omogoči, da nisi kaznovan v primeru kršitve zakona oziroma predpisov, vendar pod pogojem izpolnitve realne davčne obveznosti, ki se poveča za znesek obresti, obračunani po 3-odstotni obrestni meri (Šircelj, 2015).

Zakon o davčnem postopku določa, da je na podlagi samoprijave možno vložiti davčno napoved, predložiti obračun davčnega odtegljaja ter davčni obračun. Pomembno je, da je možno samoprijavo glede obveznosti vložiti le enkrat, saj za obveznosti po že vloženi samoprijavi, ni možno vložiti nove (E-davki, brez datuma).

Pomembno je, da zavezanec samoprijavo izvede pravočasno, nujno pred vročeno odmerno odločbo ter pred začetkom davčnega inšpekcijskega nadzora, postopka o prekršku ali kazenskega postopka. Po nastopu ene od zgoraj naštetih dogodkov zavezanec nima več možnosti predložiti davčni obračun ali njegov popravek s samoprijavo (FURS, 2019).

1.6 Davčna obveznost v davčnem postopku

Pred osamosvojitvijo je bil za Slovenijo značilen davčni sistem z velikim številom različnih davčnih obveznosti in davčnih stopenj na mnogih mestih. Podjetja so morala plačevati tudi po 47 različnih davkov ter prispevkov, posamezni davki so imeli več različnih stopenj in osnov. Potrebna je bila sprememba, zato je država ob osamosvojitvi reformirala davčni sistem in z davčno reformo uvedla fiskalni sistem. Opravili so temeljito revizijo ter število davkov, prispevkov, njihovih osnov ter davčnih virov zmanjšali na število, ki davčni sistem delajo učinkovit. Sistem je bil dobro dodelan in se je lahko primerjal s sistemi razvitih držav, saj je Slovenija uvedla davke, ki jih pozna večina razvitih držav. Zakonodaja oziroma posazmeni deli v zakonu se od reforme davčnega sistema v Sloveniji ves čas spreminjajo. Državni organ si prizadeva k čim bolj optimalnemu obdavčenju, zato se je zelo posvetil iskanju najoptimalnejših davkov, davčnih stopenj, obsega obdavčenja itd. Uvedle so se nove dajatve ter spremenile olajšave ter stopnje in širile davčne osnove (Klun & Jovanović, 2020, str. 28-37).

Davčna politika v Sloveniji temelji na posrednih davkih. Davčni sistem obravnava naslednje davke (Klun & Jovanović, 2020, str. 37):

- dohodnino kot glavni osebni davek,
- davek od dohodka pravnih oseb kot glavni podjetniški davek,
- davke na premoženje, ki zajemajo davek na dediščine in darila ter davek na premoženje,
- davek na posebne prejemke,
- davke na mednarodno trgovino in transakcijo, kamor spadajo carine,

- druge davke, kamor so uvrščeni davki na dobitke od iger na srečo, davek od prometa zavarovalnih poslov ipd.,
- prispevke za socialno varnost.

Prispevki so namenjeni zdravstvenemu zavarovanju, pokojninskemu in invalidskemu zavarovanju, zaposlovanju ter starševskemu varstvu. Prihodki od davkov se v večini stekajo v državni proračun, razen prispevkov za zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki se zbirajo v zavodih. Večina premoženjskih davkov, davkov od iger na srečo ter promet z nepremičninami se steka v občinske proračune. V tabeli 2 je prikazana struktura davčnih prihodkov v Sloveniji, iz katere je razvidno, da največji delež davčnih prihodkov predstavljajo prispevki za socialno varnost ter davki na blago ter storitve, ki zajemajo več kot 70 % davčnih prihodkov. Sledi jim dohodnina, manjši delež pa predstavljajo ostali davki (Klun & Jovanović, 2020, str. 28-37).

Tabela 2: Struktura davčnih prihodkov v % od davčnih prihodkov v Sloveniji v letu 2019

	Leto 2019
Prispevki za socialno varnost	43,6
Davki na blago in storitve	30,7
Dohodnina	19,0
Davek od dohodka pravnih oseb	5,2
Davki na premoženje	1,0
Davki na mednarodno trgovino	0,4
Davka na plačilno listo in delovno silo	0,2

Vir: Ministrstvo za finance (2020).

Davčna zakonodaja predpisuje vse temeljne določbe pri plačilu davka, kot je časovni okvir izvedbe plačila, število obrokov in izračun posameznega obroka. Že vrsto let ima država vzpostavljen sistem vnaprejšnjega plačila določenih davščin, kot sta dohodnina in davek na dohodek pravnih oseb, saj na ta način poberejo večji del davkov že v istem letu, kot je nastal dohodek (Šumrada, 2011).

V davčnem postopku je poleg preventivnega pristopa moč zaznati alternativno reševanje sporov, za katerega bistvo predstavlja dobroveren pristop tako davčnega organa kot tudi davčnega zavezanca. Vzpostavitev pravnih temeljev, ki preprečujejo, da do sporov sploh pride, je izredno pomembno. Vseeno so zaradi povečanega števila davčnih sporov pogostejšga izogibanja ter utajevanja davkov nujno potrebne alternativne in preventivne rešitve. Izredno pomembna cilja davčnega organa sta pobrani zakoniti davek ter končanje odprtih zadev v čim krajšem času. Država se že kar nekaj let poslužuje uporabe alternativnih mehanizmov, kot so odlogi, obročno plačevanje in samoprijava (Kovač, 2019b).

Način obračunavanja davkov je določen v Zakonu o davčnem postopku, ki omogoča tri osnovne načine obračuna. Prvi način je samoobdavčitev, ki davčnemu zavezancu omogoča, da si na podlagi določenih evidenc sam obračuna in tudi plača davčno obveznost. Drugi način se uporablja takrat, ko davčni zavezanec napovedi ne odda ali ne odda popolne in pravilne. V tem primeru davčni organ zavezancu odmeri davek z odmerno odločbo, ki jo je zavezanec primoran poravnati v določenem roku. Podlaga za odmerno odločbo je davčna napoved zavezanca ali ocena. Tretji najosnovnejši način obračunavanja davkov je davčni odtegljaj, kjer v imenu davčnega zavezanca izplačevalec dohodka skupaj z obračunom dohodka obračuna in plača tudi davčno obveznost (Klun & Jovanović, 2020, str. 34-36).

1.6.1 Izpolnitev davčne obveznosti

Davčna obveznost je temeljna obveznost vsakega davčnega zavezanca in je obvezna za vse, brez možnosti zavrnitve. Davčna obveznost mora biti izpolnjena v določenem roku s strani davčnega zavezanca, v izjemnih primerih, ki jih predpiše zakon, je za izpolnitev lahko zavezana druga oseba. Izpolni se s plačilom davka, v večini primerov tako, da davčni zavezanec glede na ugotovljeno davčno osnovo, stopnjo in davčno oljašavo, ki mu pripada, sam v obračunu izračuna davek in plača davek na podlagi samoobdavčitve. Njegovo višino ugotovi na podlagi odločbe o odmeri davčne obveznosti, ki jo izda davčni organ ali na podlagi obračuna davčnega odtegljaja, ki ga opravi izplačevalec dohodka (ZDavP-2).

Davčni zavezanec, ki se poslužuje najpogostejšega načina izpolnitve davčne obveznosti-samoobdavčitve, sam izračuna davčno osnovo, od katere mora plačati davek v davčnem obračunu. Načelo dolžnosti dajanja podatkov davčnega zavezanca zavezuje, da so podatki, ki jih odda z davčnim obračunom, pravilni, resnični ter popolni. Davčni obračun mora davčnemu organu predložiti v roku, ki ga predpisuje zakon, prav tako tudi, če je oproščen davka ali če davčna obveznost ni nastala. Če iz opravičjivega razloga zavezanec v roku ne more oddati davčnega obračuna, mu davčni organ dovoli predložitev z zakasnitvijo. Prav tako davčni organ dovoli popraviljanje davčnega obračuna, če se davčni zavezanec zmoti oziroma ugotovi, da je predložil pomanjkljiv obračun (ZDavP-2).

Za učinkovit davčni sistem je pomembno, da so stroški izpolnjevanja davčnih obveznosti in stroški pobiranja davkov čim nižji. Davčnim zavezancem ne smejo nastati preveliki stroški pri izpolnjevanju davčnih obveznosti, čemur država namenja veliko pozornost. Velik korak je naredila pri elektronskem oddajanju dohodnine, e-davkih itd., kar zavezancem omogoča, da namesto stroškov, ki bi jih imeli s poštnino in obrazci, vse lahko uredijo elektronsko. To ni le prednost za davčnega zavezanca, ampak tudi za davčno upravo. Z vse večjim napredkom tehnologije bo davčni sistem vse bolj racionalen. Željo po znižanju stroškov izpolnjevanja obveznosti imajo tako davčni zavezanci kot davčna uprava. Pogosto zniževanje obeh skupin stroškov med seboj ni možno, saj velikokrat znižanje enih povzroči povečanje drugih. Vseeno si davčna uprava prizadeva doseči čim

nižje stroške pri upravljanju, nadzoru ter pobiranju davščin, kar pa ne pomeni vedno tudi manjše poseganje v ekonomske odločitve, pravičnost ter odpravo neenakosti med zavezanci (Klun & Jovanović, 2020, str. 15-17).

Pri izpolnjevanju davčne obveznosti je omogočeno, da se davčna obveznost odloži, plača v obrokih ali celo odpiše delno oziroma v celoti. Za to morajo biti izpolnjeni določeni pogoji. Davčni organ dovoli odlog plačila davčne obveznosti do dve leti, dovoli odpis celotnega ali le dela davkov ali obročno plačilo davka v 24 mesečnih obrokih, če bi poplačilo davčne obveznosti pomembno ogrožalo davčnega zavezanca ali družinske člane v primeru fizične osebe. V primeru, da ima davčni zavezanec do države dolg, ki ni plačan v predpisanem roku, davčni organ s sklepom prične davčno izvršbo, v primeru katere je primoran uporabiti najprimernejša sredstva, kot so denarna sredstva, nepremičnine in premičnine, vrednostni papirji, poslovni deleži ali dolžnikove terjatve. Če kljub izvršbi, dolg še vedno ostaja in so izpolnjeni vsi ukrepi prisilne izterjave oziroma se davčni dolg v celoti ne poravna z zarubljenim premoženjem, postane dolg neizterljiv. Tako je tudi v primeru smrti in selitve v neznano (Klun & Jovanović, 2020, str. 35-36).

1.6.2 Zavarovanje davčne obveznosti

Zakon o davčnem postopku v četrtem poglavju določa, v katerem primeru je obvezno zavarovanje davčne obveznosti in v kateri fazi davčnega postopka lahko davčni organ zahteva zavarovanje. Ker z zahtevo po zavarovanju državni organ poseže v premoženje davčnega zavezanca, zakon določa, kateri pogoji morajo biti za to možnost izpolnjeni. Ključen je obstoj nevarnosti, da davčni zavezanec svoje obveznosti po določenem roku ne bo mogel poravnati. Davčni organ mora znati nedvoumno utemeljiti svoje pričakovanje o oteženi oziroma oneomogočeni izpolnitvi davčne obveznosti zavezanca, ki se razlikuje glede na fazo postopka. Eno izmed pogostih argumentov je slabo finančno stanje, nelikvidnost in prezadolženost dolžnika (Simič, 2008, str. 279-282).

Davčni organ lahko zavarovanje zahteva pred izdajo odločbe, torej pred nastankom izvršilnega naslova ter pred iztečenim rokom predložitve obračuna davka, kar je poimenovano zavarovanje izpolnitve davčne obveznosti. Možnost zahteve po zavarovanju je tudi v fazi odločanja o obročnem plačilu oziroma odlogu davčne obveznosti, ko obveznost že obstaja, vendar rok za poplačilo še ni potekel. Vzpostavitev zavarovanja je možna tudi s predložitvijo instrumenta zavarovanja s strani davčnega zavezanca, saj so ob zahtevi davčnega organa to tudi dolžni storiti. V primeru davčne obveznosti, višji od 50.000 evrov, se vzpostavi zavarovanje izpolnitve davčne obveznosti (FURS, brez datuma c).

Zavarovanje izpolnitve ali plačila davčne obveznosti se zahteva na podlagi sklepa, ki mora biti obrazložen. Z njim se določi vrsta zavarovanja, ki se prilagodi glede na procesno situacijo, v kateri se od davčnega zavezanca zahteva zavarovanje. Zagotoviti ga mora praviloma davčni zavezanec. Če davčni organ dovoli lahko to stori tudi nekdo, ki ni davčni

zavezanec, torej tretja oseba. Zakon določa osebe, izjeme, ki niso dolžne zagotoviti zavarovanja in to so vsi neposredni uporabniki državnega proračuna. Zoper sklep je možna pritožba v osmih dneh od vročitve, ki ne zadrži njegove izvršitve. Pred morebitno pritožbo začasnega sklepa postane izvršilni naslov skoraj vedno izvršljiv (Simič, 2008, str. 280-286).

Zakon kot instrumente zavarovanja, ki so zavezancu na voljo, predpisuje bančno garancijo brez ugovora na prvi poziv, izdano s strani banke, garantno pismo, izdano s strani zavarovalnice, cirkulirani certificirani ček, gotovinski polog ali avalirano menico, avalirano s strani banke. Davčni organ ima možnost, da se odloči za drug instrument zavarovanja. Edini pogoj za to je, da je način, s katerim zagotavlja izpolnitev davčne obveznosti, enakovreden načinu tistega, ki bi bil drugače sprejet. Izbrani instrument zavarovanja mora zagotoviti poplačilo oziroma izpolnitev davčne obveznosti v celoti, drugače se s sklepom določi, da je potrebno izbrati še eno zavarovanje, ki bi s prvotnim štela za ustreznega, če bi skupaj zagotovila izpolnitev obveznosti v celoti. Namesto tega se lahko izbere tudi drug instrument, ki bi nadomestil prvotnega (FURS, brez datuma c).

V primeru, da davčni organ kot vrsto zavarovanja od davčnega zavezanca zahteva predložitev instrumenta zavarovanja, s tem izrecno ne zahteva, katero vrsto instrumenta mora izbrati, vendar zavezancu omogoči prosto pot pri izbiri. Izbrani instrument omogočati izpolnitev davčne obveznosti na zanesljiv način, saj ga v nasprotnem primeru lahko davčni organ zavrne. Če se davčni organ odloči izdati sklep z zahtevo po predložitvi instrumenta zavarovanja, to ne predstavlja dejanskega zavarovanja, pri čemer lahko pride do težave, saj lahko zavezanec nadaljuje z aktivnostmi, ki se jim državni organ želi z zavarovanjem izogniti. Zato je izdaja sklepa s to vrsto zavarovanja le izjema. Bolj optimalna izbira je izdaja sklepa v obliki začasnega sklepa za zavarovanja, ki omoči omejitev davčnega zavezanca, da razpolaga z določenim premoženjem (Simič, 2008, str. 286-289).

1.7 Obrnjeno dokazno breme v davčnem postopku

V primeru kršenja zakona je še vedno najbolj znan klasičen pristop, ki temelji na kazni in ob hujših kršitvah tudi zaporu. V preteklosti drugega pristopa skoraj ni bilo. Zaradi želje po tem, da bi z neko učinkovito kaznjijo prispevali tudi k miselnosti storilca, k spremembi njegovega odnosa do dejanj, ki jih je zagrešil, ter zavedanju o njihovih slabostih, se je uvedel nov institut obrnjenega dokaznega bremena. Njegovi začetki segajo v Združene države Amerike (v nadaljevanju ZDA), ki se je z leti razširil tudi po ostalih razvitih državah, prav tako tudi v Sloveniji. Praksa v ZDA je vplivala na prenovu pravnih sistemov v EU, vendar z določenimi ovirami. Obrnjeno dokazno breme ima lahko kot ukrep določen vpliv na temeljne pravice posameznikov, predvsem na pravico možnosti pritožbe ter lastninsko pravico. Zato je pomembno, da se ob vpeljavi ukrepa v obstoječi pravni red države ne krši temeljnih človekovih pravic (Dobovšek & Videc, 2013).

V davčnem postopku je breme dokazovanja tako na strani davčnega organa, kot tudi na strani davčnega zavezanca. V davčnem postopku se dejstva ter okoliščine dokazujejo z dokazi, s katerimi se ugotavlja pravilnost ter verodostojnost davčnih obveznosti in pravice zavezanca. FURS lahko dokaze dobi od upravnega organa v svoji državi, prav tako tudi od ostalih organov evropskih držav. V z zakonom določenih situacijah mora dokazovati le davčni zavezanec, kar imenujemo obrnjeno dokazno breme (Šircelj, 2017b).

Storilec kaznivega dejanja ima z metodo obrnjenega dokaznega bremena možnost dokazati, da ni kriv ter se razbremeni krivde oziroma si lahko z obrnjenim dokaznim bremenom zmanjša davčno obveznost, če ima za to dokaze. Davčni organ na zavezanca za davek prevali dokazno breme, kar mu omogoči, da dokaže nasprotna dejstva, katerih je obtožen ali si s tem zniža svojo davčno obveznost. Dokazi, s katerimi zavezanec dokazuje dejstva v svoj prid, naj bi bili konkretni dokumenti, listine, poslovne knjige, potrdila ali evidence, ki so v davčnem postopku obravnavane prednostno pred ostalimi neoprejemljivi dokazi. Zavezanec mora prepričljivo pojasniti vsa dejstva ter prepričati davčnega inšpektorja v nasprotno. Ustne izjave prič se ne štejejo za močno prepričljiv dokaz, saj so praviloma nepristranski in neverodostojen dokaz zaradi interesa priče, da priča v prid zavezanca. Ustne izjave velikokrat niso v skladu z načelom materialne resnice, saj je dejstva izredno težko dokazati. Inšpektorjeva pravica ter dolžnost je, da se na koncu sam odloči o dokazih in dejstvih, katera bo štel pod dokazana in katere ne (Kolar & Kuralt, 2015).

Pravni institut obrnjenega dokaznega bremena v davčnem postopku v večini primerov uspe potrditi njihov sum kršenja zakona, saj zavezancem ne uspe dokazati dejstev v svojo korist. Ko zavezancu ne preostane drugega, se začne tudi pritoževati zoper nezakonite pridobitve podatkov davčnega organa. Vendar če se je zavezanec res namenoma izognil prijavi dohodkov, bo pač zaradi dokazov plačal to, kar bi moral plačati že prej. Po prejetju odmerne odločbe, se ob nezadovoljstvu z dokaznim postopkom zavezanci lahko pritožijo drugostopenjskemu organu oziroma Ministrstvu za finance. Vendar so v večini primerov pritožbe neutemeljene in zato zavrnjene (Kolar & Kuralt, 2015).

2 FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Začetek FURS-a sega v leto 2014 z združitvijo Davčne uprave in Carinske uprave Republike Slovenije. Je organ v sestavi Ministrstva za finance s sedežom v Ljubljani, na Šmartinski cesti 55. Finančna uprava in njene naloge ter organizacija so urejeni z Zakonom o finančni upravi (FURS, 2021b).

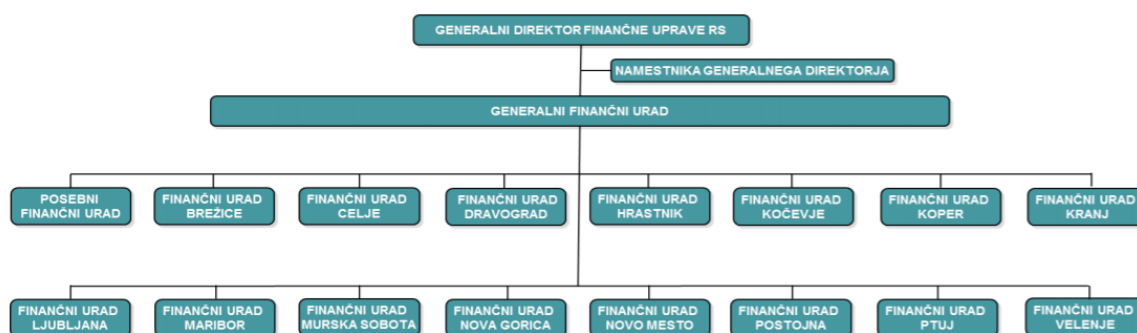
2.1 Struktura Finančne uprave

Finančna uprava Republike Slovenije je sestavljena iz Generalnega finančnega urada, ki je pozicioniran na sam vrh organizacijske sheme, ter 16 finančnih uradov po državi in sicer: Posebni finančni urad Ljubljana, Maribor, Celje, Novo mesto, Koper, Nova Gorica, Ptuj,

Murska Sobota, Postojna, Kranj, Velenje, Brežice, Kočevje, Hrastnik ter Dravograd. Generalni finančni urad skrbi za nadzor nad delom vseh notranjih organizacijskih enot ter ima pooblastilo, da ob zaznavi ne opravljenih oziroma slabo opravljenih nalog s strani finančnega urada na to opozori direktorja finančnega urada in mu določi rok za odpravo nepravilnosti (FURS, 2021b).

Slika 1 prikazuje organizacijsko shemo FURS-a.

Slika 1: Organizacijska shema FURS-a na dan 31.12.2020

Vir: FURS (2021b, str. 7).

Znotraj Generalnega finančnega urada deluje več različnih sektorjev, ki so postavljeni na podlagi natančno preučene organizacije, da vse skupaj deluje kar se da najbolj učinkovito in usklajeno s poslovnimi potrebami.

Sektorji so naslednji: (FURS, 2021b, str. 7):

- Služba generalnega direktorja,
- Služba za notranje preiskave,
- Notranjerevizijska služba,
- Uprava za carine,
- Uprava za prihodke,
- Uprava za nadzor,
- Urad za informatiko in
- Urad za splošne zadeve.

Znotraj posameznih finančnih uradov so prav tako delujoči različni sektorji in sicer za področje davkov, izvršb, splošnih zadev ter v določenih finančnih uradih tudi na področju carin in nadzora. V finančnih uradih delujejo tudi posebni oddelki, ki so specializirani za točno določena področja dela, za katera se naloge izvajajo za vse finančne urade (FURS, 2021b, str. 7-8).

V FURS-u je po zadnjih podatkih (na dan 31. 12. 2020) zaposlenih 3.622 oseb. Večina zaposlenih oseb je ženskega spola, kar 66,5 %, ostalih 33,5 % je moških. Od tega je 2.886 zaposlenih s statusom pooblaščenega uradne osebe, in sicer 1087 kontrolerjev, 555 finančnih svetovalcev, 426 inšpektorjev, 397 izterjevalcev, 262 carinikov ter 159 preiskovalcev. Od 3.622 oseb je v Generalnem finančnem uradu zaposlenih 643 oseb, v Posebnem finančnem uradu 73 oseb, preostali so razporejeni po finančnih uradih po državi. Največ jih je v FU Ljubljana, kar 649, najmanj pa v FU Kočevje, ki šteje le 39 zaposlenih (FURS, 2021b, str. 8-9).

V tabeli 3 je pregled zaposlenih v Finančni upravi po stopnjah izobrazbe. Po zadnjih podatkih ima večina zaposlenih doseženo univerzitetno izobrazbo (1090 zaposlenih), prednjači tudi visoka strokovna izobrazba (996 zaposlenih) ter srednja izobrazba (800 zaposlenih). Le 11 zaposlenih ima dosežen doktorat, 188 pa magisterij. (FURS, 2021b, str. 8-9).

Tabela 3: Pregled zaposlenih po stopnjah izobrazbe

Stopnja izobrazbe	Število zaposlenih 31. 12. 2019	Delež v %	Število zaposlenih 31. 12. 2020	Delež v %	Indeks 2020/2019
Osnovna	9	0,25	9	0,25	100,0
Nižja poklicna	2	0,06	2	0,06	100,0
Srednja poklicna	22	0,61	20	0,55	90,9
Srednja	820	22,64	800	22,09	97,6
Višja	530	14,64	506	13,97	95,5
Visoka strokovna	974	26,90	996	27,50	102,3
Univerzitetna	1.063	29,36	1.090	30,09	102,5
Magisterij	189	5,21	188	5,19	99,5
Doktorat	12	0,33	11	0,30	91,7
Skupaj	3.621	100,00	3.622	100,00	100,0

Vir: FURS (2021b, str. 9).

2.2 Naloge Finančne uprave

Finančna uprava je pristojna za pobiranje in urejanje davkov, prispevkov, trošarin, carin ter ostalih dajatev, s katerimi se financira Republika Slovenija. Naloge so zakonsko predpisane in jih ureja Zakon o finančni upravi. Navodila za enotno opravljanje nalog, za katere je pristojna Finančna uprava, daje predstojnik, ki skrbi tudi za zagotavljanje enotne uporabe predpisov.

Naloge finančne uprave so naslednje (FURS, brez datuma d):

- pobiranje dajatev in s tem povezana odmera ter obračun le teh,
- opravljanje finančnega nadzora in preiskave ter s tem povezano opravljanje nalog prekrškovnega organa, ki se vežejo na obravnavane carinske, davčne ter ostale prekrške,
- carinjenje blaga,
- nadzor nad igrami na srečo,
- nadzor nad tranzitom, vnosom, iznosom ter prenosom blaga, kjer se preverja skladnost z zakonsko določenimi predpisi,
- vodenje postopkov izvršbe,
- sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, pristojnimi organi evropskih ter drugih držav, organi Evropske unije ter strokovnimi združenji,
- izvajanje ukrepov skupne kmetijske ter zunanjetrgovinske politike,
- odločanje v upravnih postopkih in postopkih o prekršku, za katere je pristojna finančna uprava in mora biti v skladu s predpisi,
- preverjanje prijav vnosa ter iznosa gotovine preko mej EU,
- nadzor nad uničenjem zaseženega, najdenega, odvzetega in osdtopljenega blaga ter hramba in prodaja le tega,
- vezano na davčne in nedavčne obveznosti, opravljanje finančnih ter računovodskih nalog, ki so vezane na obseg pobiranja le teh,
- spremljanje predpisov, ki so v pristojnosti finančne uprave in obveščanje davčnih zavezancev o njihovem izvajanju,
- sklepanje cenovnih sporazumov, ki obsegajo področje dela finančne uprave ter vnaprejšnjih sporazumov,
- skrb za statistične podatke, ki se vežejo na blagovno menjavo z evropskimi ter tretjimi državami, ki jih na koncu posredujejo organu, pristojnem za državno statistiko,
- analiziranje ter proučevanje, kako deluje sistem obveznih dajatev,
- zagotavljanje obvladovanja tveganj.

Finančna uprava ima za specializirana področja dela postavljene posebne oddelke oziroma kompetenčne centre, ki za vse Finančne uprave opravljajo naloge za naslednja področja dela (FURS, 2021b):

- inšpekcijski nadzor za področje carin,
- vračila dajatev ter oprostitev za konzulate, diplomatska predstavništva, mednarodne organizacije ter organe EU,
- področje kaznivih ravnanj,
- izvršbo nedavčnih terjatev,
- področje mednarodnega cestnega prometa,
- vodna plovila,
- pavšalna nadomestila,

- TARIC,
- okoljske dajatve,
- tranzit,
- intrastat,
- identifikacijo za namene DDV,
- posebno ureditev miniVEM po DDV zakonodaji,
- poenostavljene postopke in
- centralno pomoč uporabnikom.

Poleg nalog, za katere je pristojna Finančna uprava, je pomembno, da družbi z določenimi ukrepi, kot so na primer dejavnosti za preprečevanje tihotaplenja prepovedanih snovi in ponaredkov, zagotavljajo varnost ter zaščito. Poleg tega Finančna uprava želi in se trudi, da bi vsem davčnim zavezancem kar se da olajšala izpolnjevanje davčnih obveznosti, s tem pa uveljavljala njihove pravice. Cilji uprave so zadovoljni davčni zavezanci, zadovoljni zaposleni na FURS-u ter seveda višji znesek pobranih davkov. Vse tri cilje je izredno težko doseči, zato uprava že od samega začetka trudi, da bi s pravilno organizacijsko strukturo to dosegla (Gov.si, brez datuma a).

2.3 Inšpekcijski nadzor

Inšpekcijski nadzor je eden izmed ključnih elementov v konceptu uspešne uprave ter upravljanja, saj stremi k zakonitosti, pravilnosti ter pravočasnosti izpolnitve davčnih obveznosti. Za nadzor je odgovoren FURS, za vodenje ter odločanje v nadzornem postopku pa so pristojne osebe s posebnimi znanji ter ustreznimi izkušnjami. Bistvenega pomena je, da uslužbenci sledijo načelom davčnega postopka, načelu enakomernega inšpekcijskega nadziranja za vsakega davčnega zavezanca ter načelu pomembnosti davka. Sam postopek inšpekcijskega nadzora je večinoma dolgotrajen zaradi svoje kompleksnosti, predvsem če se ugotovi sporno dejansko stanje. Dolgotrajnost postopka je razlog za uvedbo hitrega postopka o prekršku v situaciji, ki ni zahtevna, kjer je glavni cilj hitra ugotovitev dejstev in dokazov o prekršku brez odlašanja. Vendar na davčnem področju v zvezi z izvajanjem inšpekcijskega nadzora davka na dodano vrednost, obračuna davka od dohodkov pravnih oseb ter davkov in prispevkov pri pravnih osebah gre še vedno za izredno dolgotrajen postopek (Marinović, 2018).

Bistvo pravne varnosti in države je v učinkovitem ter transparentnem izvajanju inšpekcijskega nadzora. Zato morajo biti mehanizmi nadzora učinkoviti, inšpekcijske službe morajo zagotoviti hiter odziv. Inšpektorji s svojo funkcijo zagotavljajo sistemski nadzor nad spoštovanjem predpisov, varstvo pravnih koristi zavezancev ter varstvo javnega interesa. Vendar brez preglednih podatkov prejetih prijav ter izvedenih inšpekcijskih nadzorov ni zagotovljene dovolj transparentnosti in učinkovitosti nad nadzorom javnosti. Dostopne informacije glede ugotovitev v inšpekcijskem nadzoru nima le vpliva na zavezanca, ampak tudi na javnost, saj spodbuja sodelovanje zainteresirane

javnosti, skrbi za njeno obveščanje, prispeva k transparentnosti delovanja inšpekcijske službe, pripomore k nadzoru nad konsistentnostjo ter kakovostjo inšpekcijskega dela ter spoštovanju pravnega reda. Poleg tega javnost ozavešča o kršitvah. Izrednega pomena za vzpostavitev učinkovitega nadzora je tudi sodno varstvo pravic ter zakonitih interesov državljanov (Mrak, Habič & Peterka, 2015, str. 8-20).

Kršitev predpisov ter nastale nepravilnosti lahko prijavi inšpektorju vsak posameznik, tudi anonimno. Ker je inšpektor varuh interesa pravnih, fizičnih oseb ter javnosti, ima pooblastilo za nadzor nad takšnimi situacijami ter dolžnost, da obravnava vsako prijavo. Na podlagi lastnih izkušenj in opažanj na koncu sam presodi, če bo inšpekcijski postopek za določeno prijavo tudi začel, saj v okviru pooblastil pri svojem delu odloča samostojno. Svoje odločitve ni dolžan sporočiti prijavitelju, prav tako mu ni treba poslati odločbe ter sklepa, ki je izdan v inšpekcijskem postopku. To pomeni, da poteka postopka ne more spremljati. V inšpekcijskem postopku je lahko zgolj stranski udeleženec, če se pritoži zoper molk državnega organa, kjer mora opredeliti, katera pravica mu je bila pri tem kršena. Inšpektor mora na podlagi uredbe odgovoriti na vse prejete dopise, tako v elektronski kot fizični obliki, izjema so šikanozni dopisi. Torej so prijavitelji upravičeni zgolj do splošnih podatkov glede situacije (Mrak, Habič & Peterka, 2015, str. 11-12).

Davčni zavezanec ima v postopku inšpekcijskega nadzora položaj stranke. Sodelujejo tudi njihovi zastopniki ter pooblaščenice osebe, kot na primer računovodski servis. Za vodenje inšpekcijskega nadzora sta pristojna inšpektor ter preiskovalec, pri čemer se morata držati vseh pooblastil, ki jih predpisuje Zakon o finančni upravi ter Pravilnik o načinu izvajanja določb o pooblastilih uradnih oseb FURS-a. Za zavezanca ali njegovega zastopnika je ključno, da je seznanjen z obsegom in podatki, katere ima inšpektor na voljo že pred začetkom. Na ta način se lahko pripravi tudi zavezanec ali vsaj ovrednoti ter si zna razlagati tveganje, ki ga lahko prinese nadzor (Šircelj, 2017c).

FURS inšpekcijski nadzor vrši v skladu z letnim načrtom, ki se pripravi na podlagi objektivnih kriterijev. Pri sestavi so upoštevani status in velikost davčnega zavezanca, vrsta davčne obveznosti ter davčnega inšpekcijskega nadzora. Letni načrt, izdan s strani davčnega organa, vsebuje prioritete v določenem letu ter strateške usmeritve, s katerimi je s pomočjo analize tveganja narejen izbor zavezancev. Zavezance se izbere na podlagi centralne ali lokalne ravni, in sicer z upoštevanjem dveh glavnih meril: pomembnost davka za doprinos k javnofinančnim prihodkom ter enakomerno nadziranje davčnih zavezancev. Na ta način želi davčni organ omejiti subjektivnost pri izbiri. Del nadzora se zaradi davčnih vrzeli opravi z naključnim izborom. Inšpekcijski nadzor se vodi glede na področja, ki so najbolj tvegana. V ta sklop se uvrščajo davčne oaze, siva ekonomija, prijava premoženja, transferne cene, davki in prispevki fizičnih oseb ter DDV, odvisno od strukture javnofinančnih prihodkov ter letnega načrta (Alibegović & Šink Bratina, 2015).

Smo v času, ko sta gospodarstvo in s tem povezan davčni postopek izredno zaznamovala epidemija in virus covid-19. Smiselno je omeniti, da so interventni ukrepi v letu 2020 in

2021 prinesli pomembne novosti, katere so trenutno ključne pri inšpekcijskih nadzorih. Delo inšpektorjev je usmerjeno v preverjanje, ali delodajalci upoštevajo pravila po protikoronskih ukrepih, zato je tudi nekoliko manj nadzorov v določenih gospodarskih panogah kot po navadi. Še vedno je v letu 2021 finančni inšpekcijski nadzor usmerjen k davčnim utajam ter izpolnjevanju davčnih obveznosti (Dakić, Mikuš & Smrekar, 2021).

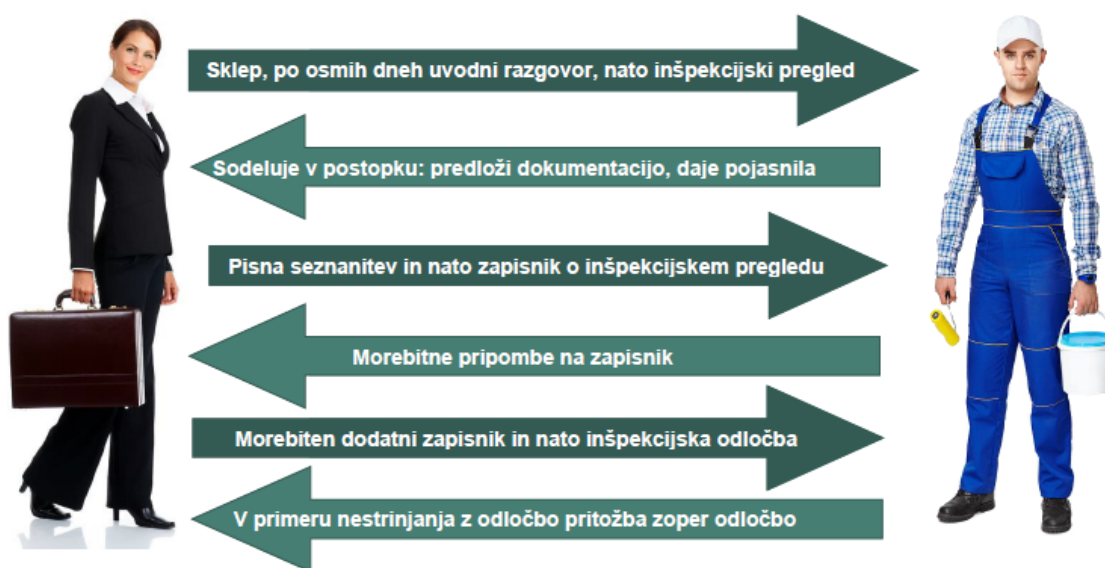
Postopek inšpekcijskega nadzora predpisuje Zakon o davčnem postopku. Pred samim začetkom inšpekcijskega nadzora je izredno pomembna inšpektorjeva priprava. Notranji akti Finančne uprave inšpektorju predpisujejo, kako mora izgledati njegova priprava na inšpekcijski pregled, saj bo na ta način inšpekcijski postopek prej končan, zanj pa bodo potrebne manjše obremenitve zavezancev. Ena izmed najpomembnejših faz pri pripravi je pridobitev podatkov o zavezancu in njegovem poslovanju ter njihova analiza. Tako se bo pripravil na sam postopek ter se že pred samim nadzorom osredotočil na točno določena tveganja. Podatke lahko pridobi iz različnih zbirk in evidenc podatkov, ki so v pristojnosti FURS-a. Ena izmed največjih baz podatkov je davčni register, katero dopolnjujejo državni organi ter različne ustanove. Na voljo so mu tudi vsi obračuni, ki so s strani davčnih zavezancev oddani v sistemu eDavki. Obstaja še ogromno drugih zbirk, ki so davčnemu inšpektorju na voljo ali jih zahteva (Šircelj, 2017c).

Začetek inšpekcijskega nadzora nastane ob vročitvi sklepa o davčnem inšpekcijskem nadzoru, v katerem so opredeljene glavne sestavine samega postopka, in sicer obdobje nadzora, vrste davkov, ki bodo obravnavane v nadzoru, ter bistveni podatki zavezanca. Le v situaciji, v kateri bi bil sklep ogrožujoč za namen nadzora, inšpektor začne s prvim dejanjem in sklep preskoči. Inšpekcijski nadzor se lahko prične po osmih dneh, ko je bil sklep vročen. V tem času ima davčni zavezanec možnost, da se tudi sam pripravi, vendar v primeru nepravilnosti in kršitev ne more več spreminjati obračunov za predhodna obdobja, vložitev samoprijave tudi ni več mogoča. V nasprotnem primeru je lahko zavezanec zaradi suma kaznivega dejanja kazensko ovaden. V različnih možnih situacijah je z davčnim organom možen dogovor o preložitvi termina opravljanja davčnega nadzora. Na prvem sestanku se je možno dogovoriti o kraju izvedbe nadzora, pooblastilih glede zastopanja ter na kakšen način bo potekala komunikacija s FURS-om (Šircelj, 2017c).

Sam postopek inšpekcijskega nadzora je odvisen od tega, kaj inšpektor pri nadzoru odkrije. Če ni zaznanih nobenih nepravilnosti, se postopek konča s sklepom. Če se ugotovi kakšno nepravilnost, se postopek nekoliko zavleče, saj mora napisati zapisnik ter izdati odločbo, poleg tega lahko po svoji presoji opravi davčni postopek še na ostalih področjih poslovanja davčnega zavezanca. V primeru, da je s sklepom določen nadzor posameznega področja, bo postopek krajši, kot če se izvede klasičen davčni inšpekcijski pregled. Po zakonu naj bi inšpekcijski pregled trajal največ šest mesecev, vendar velikokrat pride tudi do izjem, kjer se pregledi vlečejo tudi več od enega leta. Po končnih ugotovitvah inšpektorja, po katerih sestavi zapisnik, ima davčni zavezanec možnost, da v dvajsetih dneh po vročitvi zadeve uredi in se tako izogne sankcijam. Na eDavke mora oddati popravljen davčni obračun ter plačati vse davčne obveznosti skupaj z obrestmi (Šircelj, 2017c).

Slika 2 prikazuje sam postopek inšpekcijskega nadzora po korakih.

Slika 2: Koraki v postopku inšpekcijskega nadzora

Vir: FURS (2018a, str. 23).

2.4 Finančna preiskava

Finančna preiskava je ena od posebnih oblik dela davčnega organa, katere glavni namen je preiskovanje, odkrivanje in preprečevanje kršitev predpisov o obdavčenju ali drugih predpisov, ki so v pristojnosti Finančne uprave. Pred nastankom FURS-a sta obstajala dva postopka preiskave in sicer davčna ter carinska preiskava. Po združitvi Davčne in Carinske uprave Republike Slovenije sta se postopka poenotila v finančno preiskavo. V sklopu finančne preiskave davčni organ na podlagi suma kršenja predpisov izvaja postopke, dejanja in ukrepe po Zakonu o davčnem postopku ter Zakonu o finančni upravi. Obsega zbiranje podatkov in informacij, ki so pomembne pri obdavčenju, ter obdelovanje, analiziranje ter shranjevanje zbranih podatkov (Tax-Fin-Lex, 2014).

Finančna preiskava se ne izvaja zgolj na podlagi kršitev, ki so bile storjene v Sloveniji. Uvedba finančne preiskave se lahko veže na zagotavljanje medsebojne pomoči evropskim državam članicam ali tretjim državam. V primeru resne ogroženosti finančnega interesa ali varnosti v državi in izven države se izvede postopek finančne preiskave. Kriterije, kdaj gre za resno ogroženost, ne opredeljuje zakon, ampak je za to pristojen FURS, ki na podlagi okoliščin vsakega posameznega primera presodi, če bo finančna preiskava izvedena. Finančna preiskava se izvede predvsem v primeru težavnih ter občutljivih področij, kot so poslovanja z davčnimi oazami, nadzor premoženja ter utaj (Šircelj, 2017d).

Generalni finančni urad vodi finančne preiskave za celotno Slovenijo. Kdo bo izbran za potencialnega preiskovanca, se določi na podlagi analize podatkov, ki jih finančna uprava prejme iz notranjih ter zunanjih virov ali celo mednarodnih, lahko tudi na pobudo urada za preprečevanja pranja denarja in policije. Na zahtevo stranke se postopek ne more začeti, po uradni dolžnosti ga lahko uvede le finančna uprava. Vse uradne osebe finančne uprave morajo spoštovati načelo sorazmernosti, ki od njih zahteva, da za zavezanca vedno izberejo ugodnejšo pooblastilo ter jim prepoveduje prekoračitev uporabe pooblastil, katera so omejena z nalogami delovnega mesta. Pod uradne osebe se štejejo preiskovalci v finančni preiskavi, katerih pooblastila so enaka kot od inšpektorjev (Šircelj, 2017d).

V nasprotju z inšpekcijskim nadzorom, v katerem zavezanec aktivno sodeluje, je z njim seznanjen in ima možnost nasprotovanja, preiskovanec, zoper katerega se opravlja finančna preiskava. Nima pravice do seznanjenosti s postopkom finančne preiskave ter informacij glede dejanj, postopkov in ukrepov, izvedenih v preiskavi. Postopek finančne preiskave se začne z nalogom, ki vsebuje razloge za sum, navedbe okoliščin, ki bodo preiskane, ukrepi in dejanja, ki bodo izvedeni, ter navedba preiskovalcev, če so vnaprej znani. V sklopu preiskave je preiskovalcem dovoljeno ugotoviti status in identiteto preiskovanca, pridobiti vse podatke, dokumente ter listine, jih zaseči, pregledati objekte, prostore, blago, prevozna sredstva ter tudi osebe, proti njim uporabiti prisilna sredstva, jih zadržati in jim prepovedati opravljanje posla. Vseeno se preiskovalci malokrat poslužujejo prisilnih sredstev, saj do tako skrajne situacije ne pride velikokrat, poleg tega organu ni v interesu, da bi razkril, da se izvaja finančna preiskava. Zato v večini primerov informacije ter potrebne podatke zbira s pisno zahtevo, ki jo naslovi na tretjo osebo. To so računovodski servisi, banke ter ostale institucije. V zahtevi se organ sklicuje na pravno podlago, zato njen prejemnik praviloma iz nje ne razbere, da bodo podatki uporabljeni v finančni preiskavi (Šircelj, 2017d).

V okviru finančne preiskave lahko davčni organ opravi tudi inšpekcijski nadzor, lahko pa jih na podlagi odstopa ugotovljenih nepravilnosti organom, ki so pristojni za odkrivanje ter pregon kaznivih dejanj, zaključi brez uvedbe inšpekcijskega postopka. Finančna preiskava se praviloma zaključi z zaključnim preiskovalnim poročilom, v katerem so podane vse ugotovitve preiskovalcev. Poročila se preiskovancu po koncu ne vroči. O ugotovitvah finančne preiskave se seznanijo šele po odstopu ugotovitev (Šircelj, 2017d).

2.4.1 Kazniva ravnanja

Kazniva dejanja v davčnem postopku so lahko ob neupoštevanju pravil močno prisotna, saj ima skoraj vsako področje možnost, da krši zakon oziroma ne sledi davčnim pravilom. Brez dobrega nadzora bi se davčni zavezanci in davkoplačevalci kaznivih dejanj še bolj posluževali.

Samo nekatera od področij, kje davčni zavezanci kršijo zakon (FURS, brez datuma a):

- davčne utaje,
- transferne cene,
- davčne blagajne,
- prirejanje iger na srečo,
- siva ekonomija,
- delo in zaposlovanje na črno itd.

FURS se bori proti kaznivim ravnanjem, a v vsakem letu še vedno sankcionira veliko število storilcev, ki kršijo zakon. Prekrškovni organ je v letu 2020 upošteval dejstvo, da je prisotnost virusa covid-19 in razglašena epidemija poslovnim subjektom naredila ogromno gospodarsko škodo, kar je vodilo v poslabšanje njihove gospodarske moči. S tem razlogom je bilo v letu 2020 in 2021 veliko več pomoči s strani države in uvedenih protikoronskih ukrepov. Večje število opominov v letu 2020 davčni organ pripisuje omenjeni situaciji (FURS, 2021b, str. 133).

FURS v letnem poročilu poroča o najpogostejših kršitvah zakonodaje. Tabela 4 prikazuje najpogostejše kršitve zakonodaje, kjer opazimo, da se je število prekrškov v letu 2020 glede na leto prej močno zmanjšalo, kar se odraža v večjem spoštovanju predpisov s strani davčnih zavezancev in davkoplačevalcev. Indeks 2020/2019 glede na Zakon o davčnem postopku je kar 29,7 (FURS, 2021b, str. 133-134).

Tabela 4: Najpogostejše kršitve zakonodaje

Zakon	Št. plačilnih nalogov v letu 2019	Št. odločb v letu 2019	Skupaj 2019	Št. plačilnih nalogov v letu 2020	Št. odločb v letu 2020	Skupaj 2020	Indeks 2020/2019
Prometna zakonodaja ²⁵	6.821	189	7.010	5.424	177	5.601	79,9
Zakon o davku na dodano vrednost	8.136	559	8.695	2.625	742	3.367	38,7
Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno	513	1.914	2.427	337	2.426	2.763	113,8
Zakon o davčnem postopku	5.733	1049	6.782	927	1.085	2.012	29,7
Zakon o davčnem potrjevanju računov	754	1.188	1.942	671	1.238	1.909	98,3
Zakon o finančni upravi	3.001	346	3.347	791	248	1.039	31,0
Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju	2	1.125	1.127	0	713	713	63,3
Zakon o izvajanju carinske zakonodaje Evropske Unije	326	315	641	224	345	569	88,8
Okoljske dajatve ²⁶	108	64	172	198	82	280	162,3
Zakon o trošarinah	200	131	331	128	134	262	79,2
Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma	581	23	604	0	24	24	4,0
Ostalo ²⁷	27	101	128	23	85	108	84,4
Skupaj	26.202	7.004	33.206	11.348	7.299	18.647	56,2

Vir: FURS (2021b, str. 134).

2.4.2 Davčne utaje

Vse večje potrebe javnega sektorja po davčnih prihodkih so povzročile večje davke in njegove stopnje. Obdavčenje je sestavni del življenja skoraj že čisto vsakega posameznika, česar večina državljanov ne sprejema pozitivno. Nekateri ne razumejo ali ne želijo razumeti, da davek prinaša različne javne dobrine in koristi za posameznike in podjetja, nekateri pa se zavedajo, vendar izberejo možnost, ki jim prinese največjo korist, to je zmanjšanje davčnega bremena. Zato so pri obdavčenju postavljena stroga pravila, katera vseh še vedno ne odvrnejo od izmikanja ter kršenja le teh (Klun & Jovanović, 2020, str. 11-12).

Zaradi vse kompleksnejših in zapletenih zakonov ter pravil velikokrat pride do davčne nepravilnosti, ki je narejena iz malomarnosti in se obravnava kot prekršek. Nekateri posamezniki zavestno ravnajo protizakonito. Davčno nepravilnost naklepajo ter jo naredijo namerno in v tem primeru lahko govorimo o davčni utaji. Davčne utaje se kažejo v zatajitvi finančnih obveznosti, ponarejanju in uničevanju listin, ki se jih zavezanec poslužuje, da si zmanjša svojo davčno obveznost oziroma se ji v celoti izogni. Davčna

utaja velja za neposredno kršitev davčnih predpisov z izogibanjem davčnim obveznostim (Čokelc, 2015).

Izogibanje plačilu davkov ter ostalih obveznih dajatev se v primeru davčne utaje pojmuje kot kaznivo dejanje, saj lahko pripelje do hudih posledic v gospodarstvu. V praksi je potrebno najprej presoditi ali je situacija obravnavana le kot prekršek ali kot kaznivo dejanje, kjer je potrebno natančno preučiti okoliščine in razsoditi, v katero kategorijo spada. Od tega so odvisne sankcije oziroma kazni, ki se razlikujejo glede na to ali gre za prekršek ali kaznivo dejanje. V primeru prekrškov, kjer gre le za nenamerno napako, ki je neškodljiva so predpisane lažje sankcije ali pa sploh ne pride do kazni. V primeru davčnih utaj oziroma kaznivih dejanj, kjer gre za naklepno dejanje utaje davkov, so predpisane hujše kazni, ki jih izreče sodišče (Baucon, 2018).

Za dokazovanje davčnih prekrškov in kaznivih dejanj se vedno zahteva ugotovitev namena storjenega dejanja, saj je lahko tudi to podlaga za določitev, če gre za kaznivo dejanje ali ne. Pomembna je tudi teža dokazov, saj se za kazniva dejanja, za katera so predpisane hujše sankcije, potrebni tudi večji dokazi. Pri dokazovanju kaznivega dejanja je ključna tudi ugotovitev storilca ter odgovorne osebe (Baucon, 2018).

FURS je v kriterijih za določanje prioritetenih inšpekcijskih nadzorov FURS-a za leto 2021 napovedal, da bodo finančni inšpekcijski nadzori v letu 2021 prednostno obravnavali davčne utaje ter se usmerili v to, da bi davčni zavezanci prostovoljno bolje izpolnjevali davčne obveznosti (FURS, 2021a).

2.4.3 Siva ekonomija

Zaradi želje po čim manjšem plačevanju davkov imajo posamezniki spodbudo h kršenju pravil, kar jih pripelje do sive ekonomije. Siva ekonomija je pogost pojav po celem svetu in je prisoten v različnem obsegu ter moči v vseh gospodarstvih. Sivo ekonomijo lahko opredelimo kot dopolnilno oziroma sekundarno dejavnost s pridobitvenim namenom, ki se izvaja zunaj zakonskih, pogodbenih ter uredbenih pravil in obveznosti. Dejavnost je neregistrirana in prikrita, saj se na ta način spretno izogni plačilu davkov, socialnih prispevkov ter različnim obveznim minimalnim standardom, kot je na primer minimalna plača. Pri sivi ekonomiji gre za neupoštevanje oblasti, upor proti njeni regulativi, zakonodaji ter obdavčitvi. Želja posameznikov in podjetij so čim manjši stroški ter čim večji zaslužek, zato se poslužujejo dejavnosti sive ekonomije, s katero želijo utajiti davke in socialne prispevke in jih plačati čim manj (Dobelšek, 2014).

Glavni razlogi za povečanje sive ekonomije so veliko breme davkov ter zmanjšanje davčne morale. Zmanjšanje davčne morale se pojavi ob nezadovoljstvu in nezaupanju v zakon, vlado oziroma državo ter občutku nepravilne obravnave davčnih organov, kar posameznika odvrne od spoštovanja davščin ter motivacije plačila le teh. Oboje vodi k pogostejšemu sodelovanju v sivi ekonomiji. Cilj vsake države je zmanjšanje sive

ekonomije na minimum, kar poskušajo doseči z različnimi metodami. Na eni strani lahko oblast državljanke prisili k plačevanju davkov, tako da jih prestraši z globami in kaznijo. Na drugi strani jih lahko spodbudi k plačilu davkov, kjer je ključnega pomena morala davčnega zavezanca, pri čemer zavezanci prostovoljno izpolnjujejo davčne obveznosti in se počutijo dolžne plačati davke, da bi delovali v skladu z ostalimi. Zaupanje v oblast ter državo ter na drugi strani moč oblasti pozitivno vpliva na spoštovanje davkov ter davčno moralo, kar bi bilo uspešnejša metoda za zmanjšanje sive ekonomije. Kadar se posamezniki počutijo prisiljene, se bolj upirajo pravilom in jih ob priložnosti želijo kršiti. Plačevanje davkov je prisilna dajatev in v državi še vedno prevladuje prisilna metoda, ki želi državljanke prestrašiti. Zaupanje v oblast je šibka, saj državljanke težko zaupajo v državo, kjer se pojavljata korupcija, nepotrebno ali nepošteno zapravljanje sredstev itd. (Burböck, 2019).

Siva ekonomija na gospodarstvo vpliva tako na negativen kot tudi na pozitiven način, saj je na eni strani zaviralec gospodarske rasti, na drugi strani pa je lahko vir ter sredstvo za lajšanje socialnih napetosti družbe. Negativne posledice sive ekonomije posredno vplivajo na vse državljanke, saj jih občutijo na zmanjšanju javnih dobrin ter s tem zmanjšanju njihove dobrobiti. Siva ekonomija vodi v izgubo davčnih prihodkov ter s tem davčni izpad države, poleg tega tudi zavira gospodarsko rast. Čeprav veliko število posameznikov sivo ekonomijo vidi v pozitivni luči, se ne zaveda, da pridobijo le na kratki rok, na dolgi rok pa poleg njih izgubljajo tudi vsi ostali. Kljub vsem negativnim posledicam, ki jih prinaša siva ekonomija, je moč zaznati tudi pozitivne. Nekatere so tudi vzrok za njen nastanek. Poleg tega, da delodajalcem, delavcem in končnim potrošnikom omogoči trenutne denarne ter ekonomske prednosti in jim prinese dodaten zaslužek, lahko sivo ekonomijo opredelimo kot inkubator za majhne podjetniške ideje. Majhna začetniška podjetja velikokrat začnejo na podlagi sive ekonomije, saj je birokracija izredno zahtevna in podjetjem izčrpava sredstva, zato se raje na začetku odločijo za prikrito dejavnost, s katere se kasneje razvije legalna. Siva ekonomija je s tega vidika osnova za podjetništvo ter konkurenco. Poleg tega tudi lajša socialne napetosti v državi. Kljub pozitivnim učinkom se država bori proti sivi ekonomiji, jo obsoja in jo želi uničiti (Dobelšek, 2014).

Država se že vrsto let bori proti sivi ekonomiji z rednimi inšpekcijskimi pregledi ter kaznimi in globami ob odkrivanju kršitev. Poleg prisilnega pristopa želi sivo ekonomijo odpraviti s spreminjanjem miselnosti ljudi ter osveščanjem z različnimi akcijami in kampanjami, ki bi posameznike pripravile do spremembe njihovega odnosa, ki ga imajo do sive ekonomije. Državljanke želijo opozoriti na negativne posledice, ki jih prinaša siva ekonomija ter jih spodbudi k opravljanju vseh dejavnosti na zakonit način (Dobelšek, 2014).

Finančna uprava je na spletnih straneh objavila kriterije za določanje prioriternih inšpekcijskih nadzorov v letu 2021, kjer opozarja, da se bori proti sivi ekonomiji z nadziranjem aktivnosti na področju dela ter zaposlovanja na črno ter evidentiranje prihodkov, saj ima preko davčnih blagajn veliko večji nadzor nad davčno potrjenimi

računi. Finančna uprava opozarja, da bo nadzirala predvsem tiste dejavnosti, ki so na podlagi izkušenj tvegane (gradbeništvo, športne dejavnosti, taksi prevozi, varuške, čistilni servisi itd), vključene bodo tudi prijave dela (FURS, 2021a).

2.4.4 Delo in zaposlovanje na črno

Kot že pojasнено v poglavju prej, je siva ekonomija prisotna že skoraj povsod, v vseh državah, gospodarstvih ter tudi političnih sistemih. Pod sivo ekonomijo štejemo tudi delo ter zaposlovanje na črno, ki ima izredno negativne posledice na vse okoli sebe. Državna blagajna nima od oseb, ki so zaposlene na ta način, nobenega prispevka. To pomeni, da se morajo ostali državljani žrtvovati in prispevati več, saj se morajo temelji socialne države vzdrževati in ohranjati. Delo in zaposlovanje na črno ne prinaša negativnih posledic le za okolico, ampak jih prinaša tudi za osebo, ki je zaposlena na črno. V tem vidijo le koristi, ne vidijo tveganja, ki ga delo na črno prinaša s seboj. Od tega, da oseba ni zdravstveno zavarovana, ob primeru nezgode ali bolezni ne dobi nikakršnega nadomestila, prav tako ne dobi ničesar v primeru brezposelnosti, večja možnost izgube dela in manjše zagotovilo za prejem plačila in ostalih pravic, ki jih imajo zaposleni, do tega, da se to delo ne všteva v delovno dobo in nenazadnje tudi pokojnino (Gov.si, brez datuma b).

Kaj štejemo v delo na črno in katero delo je možno opravljati, ne da bi bilo protizakonito? Vsako delo in dejavnost, ki ni registrirano, priglašeno in vpisano v ustavnem aktu ali nima zakonsko predpisanih dokumentov za izpolnitev vseh pogojev, se šteje kot delo na črno. Prav tako tudi opravljanje dejavnosti, ki je bila subjektu prepovedana. Vsa dela, ki spadajo v te kategorije, so prepovedana, prav tako je prepovedano vsako omogočanje dela na črno, zaposlovanje na črno ter oglaševanje dela, ki se šteje za delo na črno. To preprečuje Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, kateri tudi določa izjeme, ki so iz tega izvzete. Pod izjeme spada nujno, humanitarno, dobrodelno, prostovoljno, osebno dopolnilno ter karitativno delo, delo za invalidske organizacije, sosedska ter sorodstvena pomoč. Izjeme se v delo na črno ne štejejo pod točno določenimi pogoji, ki jih določa zakon (FURS, brez datuma e).

Država je v letu 2014 sprejela Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ki se uporablja od avgusta 2014 in določa nadzorne organe, ki so pristojni za nadzor nad delom in zaposlovanjem na črno oziroma s tem povezane posamezne vsebine. To so (FURS, brez datuma e):

- Finančna uprava Republike Slovenije (FURS),
- Tržni inšpektorat Republike Slovenije (TIRS),
- Inšpektorat Republike Slovenije za infrastrukturo (IRSI).
- Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo na tržnicah (IRSKGH),
- Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport (IRSŠŠ),
- Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve (IRSNZ),
- Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije (ZIRS).

Delo in zaposlovanje na črno je kaznivo dejanje. Globe so predpisane z Zakonom in so odvisne od vrste kršitev ter oseb, ki kršijo. Višine glob se gibljejo od 100 eurov in vse do 26.000 eurov. Za kršitev nadzorni organ poleg izrečene globe kršitelju prepove opravljanje dela ter zaseže pripomočke, s katerimi je bilo delo na črno opravljeno (FURS, brez datuma e).

2.5 Pritožbe

Davčni zavezanec ima pravico do pritožbe, če misli, da odmerjeni davek na odločbi ni v skladu z zakonodajo. V skladu z upravnim postopkom in s tem tudi davčnim postopkom institut varuje pravice strank in jim omogoči, da se lahko zoper odločbo pritožijo najkasneje v 15 dneh od vročitve. Le v primeru sklepa ob davčni izvršbi je možnost pritožbe v 8 dneh ter v primeru inšpekcijske odločbe 30 dni od dneva vročitve. Če se davčni zavezanec želi pritožiti, mora pritožbo sestaviti sam. Na finančni urad oziroma izpostavo jo lahko vloži pisno ali ustno (FURS, brez datuma f).

V prvi stopnji davčni organ najprej preveri, če so vsi pogoji za upravičenost pritožbe izpolnjeni. Pritožba mora biti pravočasno poslana ter biti v skladu z zakonom. V primeru, da davčni zavezanec zamudi rok vložitve, bo pritožba s strani FURS-a zavržena pred samim vsebinskim pregledom utemeljenosti. Pritožbe zoper odločbe ali sklepe morajo biti utemeljene, z njimi mora biti možno dokazati obstoj enega ali več zakonsko določenih pritožbenih razlogov. Bistvo uspešne pritožbe je poznavanje ugotovitvenega postopka, saj je zavezanec z vsako njegovo kršitvijo korak bližje k uspešno zaključenemu pritožbenemu postopku (Šircelj, 2017č).

Pritožba zoper sklep ali odločbo ima drugačne zakonsko določene pogoje. V primeru sklepa, s katerim se s strani uradne osebe odredi določena dejanja, ki se jih mora zaradi pravilnega dejanskega stanja izpolniti in urediti, je pritožba možna le v izjemnih primerih. Zoper odločbe, s pomočjo katere uradna oseba sprejme odločitve glede obveznosti ter pravic davčnih zavezancev, je možnost pritožbe dopusta praviloma v vseh primerih. Sklepe, na katere se ni možno pritožiti, je možno izpodbijati v pritožbi zoper odločbo (Šircelj, 2017č).

V davčnem postopku odločanje poteka v dveh stopnjah. Na prvi stopnji odločajo Finančni uradi. Ob pravočasni, pravilno vloženi in dovoljeni pritožbi, ki ni zavržena, se s strani prvostopenjskega organa preuči njego vsebino in če je vsebina utemeljena se izda novo odločbo, ki nadomesti prvotno. Glede vloženi pritožbi zoper odločbe sprejema odločitve prvostopenjskega organa Ministrstvo za finance, ki se odloči ali bo pritožbi ugodil (delno ali v celoti) ali jo zavrnil kot neutemeljeno. Na drugi stopnji za davčno ter carinsko področje odloča Sektor za upravni postopek. Če končna odločitev drugostopenjskega organa davčnemu zavezancu ni po godu, ima možnost, da vloži tožbo pri Upravnem sodišču (FURS, brez datuma f).

Vsebina pritožbe mora navajati vsaj en pritožbeni razlog. V večini primerov se davčni zavezanci sklicujejo na nepravilno oziroma nepopolno dejansko stanje, s katerim se ne strinjajo. Če želi zavezanec dokazati, da je pritožba utemeljena, je dobro, da se v vsebini sklicuje na kršitev dveh ključnih načel v davčnem postopku, to sta načeno zakonitosti in načelo materialne resnice, saj njuno kršenje šteje za kršenje pravil postopka. Poleg tega za kršitev pravil postopka šteje tudi napačno uporabljen ali neuporabljen materialni predpis pri izdaji odločbe, če je izdajatelj odločbe stvarno nepristojen organ, če ni možnosti preizkusa odločbe itd. (Šircelj, 2017č).

FURS v letnem poročilu vsako leto objavi število prejetih pritožb in obravnavo na prvi stopnji. V letu 2020 se je število pritožb v primerjavi z letom prej zmanjšalo za 8,1 %. Skupno število pritožb je še vedno dokaj veliko, predvsem število prejetih pritožb v zadevah odmere NUSZ, kar predstavlja kar 48,1 % vseh prejetih pritožb. Razlog za to predpisujejo napačnim podatkom s strani občin, kar vodi v napačno odmero. FURS si prizadeva, da bi število pritožb zmanjšal, zato je za občine pripravil sistemska priporočila za izboljšanje sistema NUSZ. Tabela 5 prikazuje obravnavo pritožb na prvi stopnji, s katere vidimo, da je FURS v letu 2020 skupno obravnaval 87,2 % vseh pritožb. Nerešenih pritožb je v primerjavi s prejšnim letom za 19,9 % manj (FURS, 2021b, str. 156).

Tabela 5: Obravnavanje pritožb na prvi stopnji

		2016	2018	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
1	Število nerešenih ali neodstopljenih pritožb, prenesenih iz preteklega obdobja	5.840	4.150	4.084 ³⁴	4.052 ³⁵	3.591 ³⁶	88,6
2	Število prejetih pritožb	21.551	20.161	19.224	20.886	19.190	91,9
	Skupno število pritožb (1+2)	27.391	24.311	23.308	24.938	22.781	91,4
3	Zavržene pritožbe in ustavljeni postopki	2.610	2.428	2.524	2.955	3.070	103,9
4	Odstopljene pritožbe organu druge stopnje	5.953	5.859	4.678	5.027	5.479	109,0
5	Upravni akti nadomeščeni, odpravljeni	14.678	12.342	11.976	13.320	11.318	85,0
6	Število nerešenih ali neodstopljenih pritožb ob koncu poročevalnega obdobja	4.150	3.682	4.130	3.636	2.914	80,1

Vir: FURS (2021b, str. 156).

Število prejetih zadev na FURSU s strani organov druge stopnje ter sodišč v letu 2020 se malenkost znižuje, glede na zadnji dve leti. Tabela 6 prikazuje prejete zadeve od organa druge stopnje, kjer opazimo, da se je delež ugodno rešenih pritožb za FURS zmanjšal, vendar zgolj zaradi tega, ker je bilo večje število zadev vrnjenih v ponovni postopek (FURS, 2021b, str. 156-157).

Tabela 6: Prejete zadeve od organa druge stopnje glede na vrsto odločitve

	2015	2016	2018	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
1 Število vseh prejetih zadev od organa druge stopnje oz. sodišč (2+3+4)	4.920	4.737	5.842	5.694	5.595	5.468	97,7
2 Pritožbe zavrnjene, zavržene, postopek ustavljen	3.425	3.734	4.368	4.494	4.520	4.197	92,9
3 Upravni akt spremenjen, odpravljen	136	89	112	124	200	239	119,5
4 Zadeve, vrnjene v ponovni postopek	1.359	914	1.362	1.076	875	1.032	117,9

Vir: FURS (2021b, str. 157).

Pomembno je, da se davčni zavezanec, ki vloži pritožbo, zaveda, da je vseeno zavezan k plačilu davka, saj pritožba nikakor ne zadrži izvršitve odločbe. Če bi bilo to omogočeno, bi zavezanci to izkoriščali in se pritožili le z razlogom, da bi odložili davčno obveznost. V primeru, da davčni organ oceni možnost, da se pritožbi ugodi, ima možnost da odloži davčno izvršbo vse do končne odločitve glede ugoditve pritožbe. V primeru, da je pritožba zavrnjena, je davčni zavezanec primoran plačati 2 % obresti na letni ravni, če je pritožba ugodno rešena, se preveč plačani davek s strani države vrne davčnemu zavezancu (FURS, brez datuma f).

3 RAZISKOVALNI DEL

Kritične presoje davčnega postopka sem se lotila s strukturiranimi intervjuji sedmih oseb, ki so že dlje časa zaposlene v računovodstvu in imajo na tem področju veliko izkušenj. Na podlagi njihovih odgovorov sem na koncu odgovorila na zastavljena raziskovalna vprašanja. Primeri iz prakse so najboljša podlaga za presojo davčnega postopka v praksi, zato sem pripravila vprašanja, ki bodo pokazala dejansko stanje davčnega postopka v računovodstvu.

Za intervju sem se odločila z namenom pridobitve celostnega računovodskega mnenja ter pogleda na obravnavano tematiko. Intervjuvancem sem postavila vprašanja odprtega tipa, ki so bila podlaga za razvoj misli. Kljub zastavljenim ciljem sem pustila prostor za pogovor med intervjujem. Z odgovori sem prišla do celostnega mnenja glede davčnega postopka v praksi. Kandidate, ki so moji sodelavci, sem k intervjuju povabila osebno, znance pa sem povabila preko telefonskega vabila. Vsi so sprejeli sodelovanje. Štiri intervjuje sem zaradi trenutnega stanja v državi, povezanega z virusom, izvedla preko telefona in e-pošte, tri intervjuje sem izvedla individualno z vsakim posameznikom posebej. Intervju je v povprečju trajal 30 minut. Sproti sem delala zapiske. Izvedeni so bili v juniju 2021, prikazani so v prilogah 2, 3, 4, 5, 6, 7 in 8.

3.1 Rezultati raziskave

V intervjuju je sodelovalo šest oseb ženskega spola in ena oseba moškega spola. Povprečno število let delovne dobe v računovodstvu je štirinajst. Ena izmed oseb je lastnik in vodja računovodskega servisa, druga oseba je zaposlena v podjetju, kjer vodi računodstvo, ostali intervjuvanci so zaposleni v računovodstvu v velikem podjetju. Vsi delajo na položaju, kjer delo od njih zahteva oddajo obračunov in stik s FURS-om.

Če pogledam v celoti, so si bili kandidati dokaj konsistentni pri odgovorih na intervju, kar pomeni, da zakonodajo, predpise oziroma davčni postopek v celoti vidijo v podobni luči, prav tako tudi sam odnos z uslužbenci na FURS-u. Z inšpektorji kljub dokaj dolgi delovni dobi kandidatov niso imeli vsi stika, zato lahko sklepam, da njihovi obiski oziroma preiskave niso tako pogoste.

Davčna zakonodaja in predpisi

Bistvo davčnega postopka je v zakonodaji in predpisih, zato sem skušala z intervjujem izvedeti, kako se računovodje spopadajo s spremembami ter novostmi, ki se pogosto pojavljajo. Vseskozi ima država cilj, da bo sistem davčnega postopka čim bolj učinkovit, zato se predpisi in zakonodaja ves čas prilagajajo. Na nekaterih področjih je sprememb več, na nekaterih več let ali celo desetletij ostaja zakonodaja enaka. Šest kandidatov je na vprašanje, če se jim ob spremembi kdaj pojavijo težave z razumevanjem, odgovorilo pritrdilno, saj je zakonodaja velikokrat zapisana dvoumno in ne natančno, predvsem je v večini primerov izredno kompleksna in zato težko razumljiva. V večini so si vprašani enotni in odgovarjajo, da se ob kompleksni zakonodaji vedno poglobijo in natančno preučijo zadevo, če pa so pravila še vedno napisana preveč dvoumno, se pozanimajo. Nekateri si svoja mnenja izmenjajo z znanci računovodjami ali sodelavci in skupaj pridejo do končnega zaključka. Pregovor »več glav več ve« je vedno veljal. Nekateri od njih se po odgovor obrnejo k uslužbencem na FURS-u oziroma kontaktirajo z odgovornim referentom oziroma strokovnjakom. Res pa je, da do pravega odgovora, na katerega se lahko zanesesh, ne prideš vedno. Tudi to, da dokličeš referenta na uradu traja kar nekaj časa, saj so izredno zasedeni. Najbolje je, če si s katerim od uslužbencev na uradu že imel kontakt in se nanj lahko vedno obrneš. Eden izmed vprašanih je odgovoril, da nikoli ni imel težav z razumevanjem, čeprav dela v računovodstvu 24 let. Res pa je, da se vedno poglobi v zadevo, za nasvet ima na voljo svetovalca na davčnem področju, na katerega se lahko vedno obrne.

Zaradi težav z razumevanjem, ki jo imajo računovodje zaradi zapleteno napisane zakonodaje, me je zanimalo, kako dobro in jasno so razložene spremembe in novosti s strani FURS-a. V večini so si vprašani enotni in se jim zdi, da je razlaga FURS-a v veliko pomoč, vendar da ne pomaga vedno. FURS vedno objavi pojasnila in odgovore na najpogostejša vprašanja, ki sicer pomagajo pri razumevanju. Težava nastane v specifičnih

primerih, saj pojasnil na vse posebnosti, ki so možne, ni. Če bi predvidevali vse možne situacije in zanje pisali pojasnila, bi vzelo preveč časa in ne bi bilo racionalno.

V zadnjem času je bilo ogromno novosti in sprememb. Predvsem od marca, leta 2020 dalje, ko se je v svetu pojavil virus in je bila s strani države razglašena epidemija. Na gospodarstvo je imela ogromen vpliv, zato je bila država primorana posredovati. Preko izdanih protikoronskih ukrepov so se računovodje morale prilagoditi in jih upoštevati. Novosti ni bilo malo, vpeljavo v sistem je morala biti izredno hitra, kar je nemalokrat predstavljajo velike težave. Iz lastnih izkušenj lahko povem, da spremembe ni bilo enostavno vpeljati. FURS je izdal navodila oziroma odgovore na najpogostejša vprašanja, vendar so v določenih primerih še vedno nastali dvomi, zato sem morala večkrat klicati uslužbenke na FURS-u. Linije so bile zasedene, včasih tudi nisem prišla do točnega in nedvoumnega odgovora. Po sprejetju novega protikoronskega ukrepa sem šla na nekaj najpomembnejših seminarjev, kjer so bili novi ukrepi izredno natančno razloženi. Vendar se je zgodilo tudi to, da so na seminarju povedali drugače, kot je bilo na FURS-u objavljeno naslednji dan. Zato je nastalo kar nekaj dvomov. Nato je bilo potrebno vse skupaj vpeljati v sistem, kljub temu, da so bili programerji močno zasedeni. Res pa je, da je bilo to obdobje, ki se morda zgodi le enkrat v življenju. Ostale novosti in spremembe se ponavadi ne zgodijo v tako kratkem času in ima računovodja za vpeljavo v sistem na voljo več časa.

Zakonodajo in predpise mora upoštevati vsak računovodja. Ker se na vsake toliko časa kaj spremeni, je pomembno, da računovodje spremljajo novosti ter spremembe, katere določi državni organ. Ko pride do takšne situacije, se morajo prilagoditi in spremembo vključiti v svoj sistem do določenega roka, s katerim se sprememba ali novost uveljavi. Vsi vprašani so mnenja, da spremembe dovolj hitro opazijo, da jih lahko upoštevajo in vključijo v svoje delo. Prizadevajo si, da jih bodo pravočasno opazili, zato spremljajo različne portale, kot so edavki, računovodja.com, revija IKS, Obrtnik, Delodajalec, forume in so naročeni na različne e-novice, ki po e-sporočilih opozarjajo na spremembe. Eden izmed kandidatov je imel tudi naročene dokumente iz podjetja Verlag dashoeffler, kjer pravi, da je našel največ koristnih informacij. Seveda najpomembnejše spremembe zasledijo tudi v medijih, zato je izredno pomembno, da poslušajo in gledajo novice ter so v stiku z novostmi. Ena izmed vprašanih spremlja spremembe dnevno, ostali v večini na tedenski ravni oziroma, ko jih slišijo v medijih ali dobijo e-sporočilo glede novosti ali spremembe. Spletna stran računovodja.com omogoča, da se prijaviš na e-novice, vendar so nekateri od teh člankov plačljivi. Dve izmed intervjuvank sta predlagali, da bi bil zelo koristen portal s strani davčnega organa, kjer bi bile jasno nanizane vse spremembe po področjih oziroma zakonih in kamor bi se lahko vedno obrnil. Ena izmed vprašanih pravi, da mesečno tudi sama pregleda, če bi se na področju plač kaj spremenilo, na primer strošek povračila prehrane, prevoza, minimalna osnova za obračun prispevkov itd. Boji se, da jo na to ne bodo opozorile novice ali sporočilo. Meni, da je podatek za njihovo branžo težko najti, zato si želi, da bi spremembe po kolektivnih pogodbah za določeno branžo objavljali na enem

mestu, kjer bi na enostaven in pregleden način prišel do spremembe. Poleg tega je imela velike težave v času epidemije, ko je bilo že toliko novosti, da na koncu skoraj nisi več vedel, kaj velja in kaj ne. Že v primeru spremembe pri poročanju v REK-1 pod B01 in B02 je bilo več sprememb, za kar na koncu skoraj nisi vedel, kaj velja, če se nisi res dobro poglobil in preiskal cel splet.

Večina od vprašanih se za obsežnejše in zahtevnejše spremembe udeležuje seminarjev, ki so jim v pomoč pri boljšem razumevanju. Eden izmed vprašanih se je v začetnih letih veliko udeleževal seminarjev, vendar je sčasoma spoznal, da z njimi le zapravlja denar in čas. Seveda je pomembno, pri kom se udeležiš seminarja in na kako zahtevnem področju.

FURS

Na vprašanje, če je FURS dovolj odziven na vprašanja in če je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, so vprašani odgovorili različno, kar pomeni, da imajo različne izkušnje. Razlikovanja med odgovori nisem mogla povezati z leti. Oseba z največ izkušnjami v računovodstvu ima negativne izkušnje, druga oseba z največ izkušnjami pa izredno pozitivne, kar pomeni, da je odvisno, na koga naletiš in kakšna poznanstva imaš. Trem od vprašanih se zdi, da je FURS premalo odziven, velikokrat traja kar nekaj časa, da prideš do prave osebe, nato le-ta vedno ne razpolaga z dovolj ali pravimi informacijami. Predvsem tedaj, kadar je potrebno pridobiti zares pomembno informacijo, je le-ta na FURS-u plačljiva. Ena izmed intervjuvank nima navade, da bi se za pojasnila obrnila na FURS, saj raje sama pride do odgovora ali komunicira z ostalimi računovodji. Takšno mnenje ima tudi kandidatka 7, saj jo moti dolga čakalna vrsta in se raje poslužuje drugih metod. Ostali trije kandidati so bili z odzivom FURS-a zadovoljni, informacije so vedno in korektno dobili. Kandidat 3 navaja, da ni nič tako izrazito novega, da bi ga lahko presenetilo, kajti zadeve so podane z jasno začrtanimi smernicami.

Pri vprašanju, če so morda v dvomih o informacijah, ki so jih prejeli s FURS-a, je le eden od vprašanih odgovoril negativno. Skleпам, da je njegov odgovor povezan z izkušnjami in nekaj poznanstvi na uradu oziroma s tem, da se je z vprašanjem vedno znal obrniti na pravo osebo. Trije vprašani so na vprašanje odgovorili pritrdilno. Uslužbencev na FURS-u je ogromno in prav vsak od njih ne more vedeti vsega. Zakonodaja in predpisi so izredno kompleksni, predvsem ko pride do specifičnih zadev. Vsakdo je dober na nekaterem področju, razumljivo pa je, da niso vsi strokovnjaki na vseh področjih. Zaradi prezasedenosti telefonskih linij je že tako težje dobiti nekoga na FURS-u, da dobiš pravo osebo, ki ti bo znala pomagati in odgovoriti na točno določeno dilemo, je še težje. Splošne informacije naj bi vedel vsak, tudi računovodja, zato se na FURS v večini obrneš z neko posebnostjo, ki je nisi našel zapisane v pojasnilih. Zato je odvisno, na koga naletiš z vprašanjem oziroma kakšna poznanstva imaš in če se znaš obrniti na pravo osebo. Vendar če ne poznaš nikogar specifično, na kogar bi naslovil vprašanje, imaš na voljo le nekaj različnih števil v kontaktnem centru na spletni strani FURS-a, kamor se lahko obrneš.

Kaj pa v obratnem primeru, ko uslužbenci FURS-a pokličejo računovodje? Na vprašanje kakšen občutek imajo ob klicu iz FURS-a se odgovori vprašanih med seboj nekoliko razlikujejo, je pa seveda tudi odvisno od osebe, na katero naleti. Dva izmed njih menita, da se ti ni treba bati, če veš, da ničesar zavestno ne delaš proti predpisom. Seveda pride tudi do kakšne napake, ponavadi manjše, ki pa ima lahko tudi pomemben vpliv pri davčnem postopku. A če veš, da je ne narediš namerno, je to velika razlika od namernega kršenja predpisov in prikrivanja stvari. Tudi uslužbenci na FURS-u so ljudje in v večini razumejo. Le kdor ne dela ne greši, kdor pa dela, lahko v naglici, nenamerno hitro poknjži nekaj narobe. Ker so računovodje predvsem ob zaključku leta izredno obremenjeni, velikokrat delajo po cele dneve in pod stresom, lahko hitro naredijo napako. Je pa res, da ob klicu s FURS-a vesta, da je nekaj narobe, saj običajno kličejo le takrat. Štirje izmed njih opisujejo, da se ob klicu vedno počutijo nelagodno, pojavi se strah in bojazen, kaj so naredili narobe. Vendar ne zato, ker bi zavestno kršili predpise in nekaj prikrivali, ampak zato, ker niso sigurni, da so naredili vse prav, kljub temu da so vedno delali po pravilih in v dobri veri, da je v skladu z zakonodajo. Se pa ob klicu poskušajo skoncentrirati na pogovor in ostati pozitivni ter mirni, saj velikokrat ugotovijo, da izvajajo le redne kontrole. Predložiti ali poslati jim je treba z dokumentacijo, ki jo zahtevajo, kar pa ne pomeni, da so že odkrili napako. Tudi pri manjših napakah, ki jih ugotovijo iz kontrol, dobijo obvestilo, da v določenem roku predložijo popravek obračuna.

Kandidati podobno kot zgoraj odgovarjajo na vprašanje, ali jih je strah, da bi kljub temu, da poskušajo delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe. Oba kandidata, ki pravita, da se ne ustrašita klica iz FURS-a, odgovarjata, da ju ni strah, da bi naredila kaj narobe, saj namerno ne kršita pravil. Njuno mišljenje bi morda lahko povezala s starostjo, saj sta oba starejša od 50 let. Posamezniki imajo v tem starostnem obdobju nekoliko drugačno mišljenje kot mlajše generacije, poleg tega jih izkušnje izpopolnijo in utrdijo. Oba sta tudi samozaposlena, kar pomeni, da se jima ni treba bati sankcij njihov nadrejenih. Ostali kandidati so zaposleni v velikem podjetju in jih poleg strahu pred davčnim organom obremenjuje tudi strah pred svojimi nadrejenimi ali celo pred izgubo službe v primeru večje napake. Štirje izmed vprašanih so odgovorili, da je ob vsaki spremembi zakona prisoten dvom oziroma strah, da bodo naredili kaj narobe ali kaj spregledali, čeprav poskušajo vse delati po pravilih. Zakoni in predpisi so v večini izredno kompleksni, zato se lahko hitro zmotiš ali pa si neko situacijo razlagaš nekoliko drugače, kot si jo kdo drug.

Med kandidati se mnenja glede odnosa uslužbencev FURS-a do njih ne razlikujejo prav močno. Odvisno je predvsem od tega, na katero osebo naleti. V večini je njihov odnos normalen, »človeški«, saj so tudi oni le ljudje. Nekateri so zelo prijazni in ob nepravilnostih dajo natančne napotke glede popravka. Se pa najde tudi kakšna oseba, ki se zaveda svoje pozicije v primerjavi z računovodjo, vendar prvi opisani močno prevladajo. V večini prevladuje normalen odnos, pozitivne izkušnje z njimi. S strani vprašanih se pokaže tudi razumevanje, da morajo nekoliko strožji odnos imeti zaradi službe. Predvsem inšpektorji za dobro opravljeno delo ne smejo popuščati. Seveda je odvisno od primera do

primera. Če uslužbenec ali inšpektor vidi, da je prišlo do nedolžne napake, ki nima velikih posledic in se lahko pripeti vsakomur, je prav, da tudi on igra na človeško noto, pusti popraviti in ne napiše takoj kazni. Če pa zazna, da je prišlo do načrtnega prirejanja izkazov mora postopati na drugačen način, saj bi v primeru popuščanja prihajalo do še več takšnih dejanj. Pomembno je, da računovodja ne gleda zgolj na svojo dobrobit, ampak tudi razume, kaj je smisel opravljanja dela uslužbencev FURS-a in inšpektorjev. Kandidat 3, ki je samozaposlen in vodi računovodski servis, razlaga, da tako kot on pomaga uslužbencem iz FURS-a, tudi oni njemu. Vendar istočasno je tudi za to, da pomaga stranki v pregledu, kar se tiče posredovanja dokumentacije. V primeru, da davčni organ ugotovi, da je nekaj narobe, je stranka tista, ki je odgovorna za »zamolčanje« dokumentacije, on pa pomaga pri reševanju zadeve. Vidi se, da se mišljenje in izkušnje nekoliko razlikujejo glede na to ali si računovodja v velikem podjetju ali vodja računovodskega servisa.

Glede razlik med uslužbenci na FURS-u in inšpektorji so si bili kandidati enotni, da je razlika odvisna od človeka do človeka, od samih lastnosti človeka, od njihovega znanja ter izkušenj. Na koncu tudi od tega, kakšen dan je imel za seboj. Veliko dejavnikov vpliva na to, kako in s kakšnim odnosom obravnavajo določeno zadevo ter kakšno odločitev na koncu sprejmejo. Se pa v večini razlikujejo po odnosu, nekateri so bolj strogi, nekateri prijaznejši, vendar na koncu po navadi pridejo do podobnega ali enakega sklepa, saj morajo ravnati po določenih pravilih in protokolu. Na vprašanje, če se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja, večina ni mogla podati odgovora, saj z inšpektorji še niso imeli opravka. Eden izmed vprašanih je odgovoril, da je nekaj izkušenj sicer imel. Najbolj mu bo v spominu ostala inšpektorica, za katero pravi, da je bila res »nečloveška«. Z ostalimi, s katerimi je imel opravka, je imel korekten odnos. Druga izmed vprašanih, ki je imela stik z dvema inšpektorjema, opisuje, da se je odnos med njima nekoliko razlikoval. Prva inšpektorica je bila »človek« in jo ima v zelo lepem spominu. Pomagala ji je pri odpravi manjših pomanjkljivosti ter razumela, zakaj so nastale. Dala ji je vedeti, da so tudi inšpektorji ljudje in jih ni potrebno gledati le s strahom. Drug inšpektor, s katerim je imela stik, je bil po opisovanju veliko bolj strog in odločen, vendar še vedno razumen. Ko potegneš črto, vidiš, da se sicer inšpektorji po odnosu med seboj razlikujejo, pa vendar na koncu odločijo po istem principu.

Glede izkušenj s FURS-om, njihovimi uslužbenci in inšpektorji so se kandidati opredelili, da so v večini imeli pozitivne izkušnje z njimi. V večini so uslužbenci prijazni, ob klicu so profesionalni in želijo pomagati, če le lahko. Včasih se zgodi, da ne razpolagajo z dovolj informacijami, vendar se nekateri tudi pozanimajo in posredujejo dodatne informacije. Seveda so tudi kakšne izjeme, vendar pozitivne izkušnje prednjačijo.

Davčni postopek

Mnenja kandidatov si glede fleksibilnosti in enostavnosti davčnega postopka pri oddaji davčnih obračunov in njihovih popravkov močno nasprotujejo. Štirje izmed vprašanih menijo, da davčni postopek omogoča dovolj obojega, tako pri oddaji obračunov kot tudi

pri oddaji popravkov. Enostavna je tudi oddaja davčnih obračunov, vsaj zdaj, ko je programsko nastavljen izvoz in uvoz podatkov v e-davke. Seveda je bilo do tega potrebno priti, kar ni bilo enostavno. Tudi glede oddaje popravkov se strinjajo, da je enostavno, predvsem zdaj, ko je oddaja elektronska. Ko prideš v rutino in dobiš izkušnje, se vsega navadiš. Če ti je bilo na začetku zahtevno, ti kasneje ni več. Ostali kandidati menijo ravno nasprotno. Da je oddajanje davčnih obračunov nefleksibilno, rokov za oddajo se ne sme zamujati, pri določenih napakah te ne spusti skozi. V primeru, da programsko nimaš pravilno nastavljen izvoz, te v primeru napake ne bo spustilo skozi in obračuna ne boš mogel oddati. Ena izmed vprašanih je opisala, da je imela s tem že večkrat težavo. Programerja isti dan ni mogla dobiti in Reka ni mogla oddati. Težava nastane, ker moraš obračun oddati isti dan, ko je izvedeno plačilo. Če bi jo vseeno spustilo čez, bi lahko oddala kljub programski napaki in kasneje odpravila težave. Potrebno je razumeti tudi davčni organ, saj ima vzpostavljen sistem, ki z razlogom ne dovoljuje napak.

Oddaja popravkov obračunov je odvisna od vrste obračunov. Rek za obračun plač se enostavno popravi, je pa večji problem pri DDV obračunu, kateri je vezan na oddajo rekapitulacijskega poročila, zato se ga ne da popraviti. Ena izmed vprašanih meni, da bi bilo potrebno omogočiti, da bi obrazec lahko po oddaji v določenem roku odprl in po potrebi popravil.

Na vprašanje kje vidijo prednosti davčnega postopka so se v veliki večini vprašani strinjali, da je največji napredek prehod na e-dokumentacijo. Nenehni razvoj človeštva je z napredkom in razvojem tehnologije spremenil tudi davčni postopek. Največje prednosti so brezpapirno poslovanje, omogočena oddaja dokumentov kadarkoli in kjerkoli, prihranek poštnih stroškov, veliko boljša preglednost, sledljivost ter lažja uskladitev. Na e-davkih je vse na enem mestu. Oddan obračun ter morebitni popravki so vidni takoj, tudi za leta nazaj. Ni se treba izgubljati v iskanju vse dokumentacije. Sčasoma bo razvoj s seboj prinesel še večji napredek. Poleg vseh prednosti, ki močno prevladujejo, prinaša digitalizacija tudi slabosti, kot je onemogočen dostop do portala in v tem primeru nezmožnost oddaje papirnega dokumenta, manj osebne stika, ki je imel pomen pogodbe brez posebnih varovalk. Tehnika je že tako napredovala, da se določene sledljivosti zabrišejo, zamegljijo in postopek se ustavi, se ne zaključi in potem zastara. Ena izmed vprašanih je odgovorila, da je slabost davčnega postopka v dvoumno napisanih zakonih, drugi pa, da je kljub tehniki potrebnega več čakanja, da dobiš povezavo z davčnim referentom. So sicer bolj usposobljeni kot pred leti, pa vendar je čakanje na zvezo zelo dolgo, saj je ena linija npr. za DDV premalo za vso Slovenijo.

Kandidati so glede možnih izboljšav ali rešitev, ki bi vplivali na izboljšanje davčnega postopka ali odnosa s FURS-om, predlagali naslednje:

- obveščanje FURS-a o novostih pravnih subjektov,
- v primeru težav pri oddaji dokumentov preko portala bi morala biti omogočena oddaja po klasični poti,

- v določenem času bi moralo biti omogočeno oddati popravljene dokumente, ki bi nadomeščali prvotne,
- omogočeno lažje telefonsko dostopanje do uslužbencev FURS-a,
- s strani FURS-a zagotavljanje vseh informacij za uporabnika brezplačno in hitro,
- jasneje zapisani zakoni in predpisi,
- anketiranje davčnih zavezancev in oseb, ki so pristojni za oddajo obračunov, glede težav, ki jih imajo v davčnem postopku,
- portal, kjer bi bila zbrana vsa vprašanja doslej z odgovori FURS-a, na katere bi se lahko zanesel,
- boljše organizirana pomoč uporabnikom s strani FURS-a, več telefonskih linij za hitrejšo povezavo z davčnim referentom,
- omogočena pomoč FURS-a s strani e-pošte, kjer bi bil določen rok, ki bi ga imeli za odgovor.

3.2 Preveritev raziskovalnih vprašanj

Z magistrskim delom sem želela odgovoriti na spodaj navedeni raziskovalni vprašanji.

Raziskovalno vprašanje 1

Ali se pri enaki obravnavi ugotovitve inšpektorjev razlikujejo med seboj?

Tudi inšpektorji so samo ljudje, zato ne moremo pričakovati, da bodo delovali kot roboti in sprejemali identične odločitve. Že zaradi same kompleksnosti zakonodaje se lahko njihov pogled na celoto nekoliko razlikuje. Določeno stvar v zakonodaji, ki je neliko dvoumna, bi si lahko nekateri inšpektorji lahko razlagali nekoliko drugače kot drugi in na podlagi tega tudi sprejeli drugačno odločitev. Vendar odstopanja pri končnih ugotovitev med inšpektorji ne bi smela biti velika, saj morajo delovati po določenih pravilih, načelih in zakonodaji. Od inšpektorja se zahteva, da sledi vsem nujnim korakom. Od zbiranja dokazov, do vodenja dosjeja, končno sestavljanje zapisnika itd. Vsak inšpekcijski pregled je samostojna celota, na katero vpliva vrsta različnih dejavnikov. Odras konkretnega inšpekcijskega pregleda je zapisnik, v katerem mora inšpektor natančno zapisati vsa ugotovljena dejstva in dokazi. Kljub temu, da ima inšpektor pooblastila za odločanje v zadevah, kar mu omogoča, da sam presodi, kaj bo storil v določeni situaciji, mora slediti vsem korakom in v postopku ugotoviti resnično stanje stvari ter vsa dejstva, ki so pomembna za zakonito ter pravilno odločbo.

V večini se inšpektorji razlikujejo po odnosu do davčnih zavezancev, saj na to vpliva ogromno različnih dejavnikov. Že samo to, kakšen dan je imel, ima lahko vpliv na inšpektorjevo vedenje, predvsem pa njegove lastnosti, izobraženost, znanje in izkušnje. Nekateri so strožji, neprijazni in se zavedajo svojega položaja, drugi so prijaznejši in zavezancem pomagajo pri popravku storjenih napak, vendar ne glede na odnos, na koncu po navadi pridejo vsaj do podobnega sklepa, saj je pri njihovem delu ključno to, da sledijo

davčnim predpisom. Brez tega bi bilo veliko več sprejetih odločb, ki so lahko nepravilne, podkupljene in pristranske.

Raziskovalno vprašanje 2

Ali je razlog za negativen odnos do davčnega postopka in nadzora s strani davčnih zavezancev nerazumevanje predpisov, zakonov in standardov?

V raziskavi sem spoznala, da se pomanjkljivost davčnega postopka čuti v kompleksni, težko razumljivi in včasih dvoumno zapisani zakonodaji. Razumljivo je, da je zakonodaja vse bolj zapletena zaradi razvoja čim bolj učinkovitega davčnega sistema, ki obenem zagotavlja čim večjo družbeno pravičnost, pri čemer največji problem predstavlja to, da ob bolj specifičnih primerih težje dobiš odgovor ali pa je plačljiv. Telefonskih linij s FURS-om je premalo, zato traja dokaj dolgo, da dobiš referenta, kateri ti vedno ne bo dal odgovora, na katerega se lahko 100-odstotno zanesesh in ni dvoumen. Poleg tega se mora računovodja ali davčni zavezanec sam znajti, kje bo spremljal novosti in spremembe, ki jih določi državni organ. Teh ni malo, zato morajo biti v stalni pripravljenosti na le-te.

Spremembe in novosti se ves čas dogajajo, predvsem v zadnjem obdobju, ko je bilo zaradi koronavirusa in razglašene epidemije sprejetih več protikoronskih ukrepov, kar ni bilo enostavno spremljati. Na koncu je vsega toliko, da že skoraj ne veš, katera objava velja v tistem trenutku, kateri zakon izpodbija določen predpis, do kdaj je kaj veljalo, s katerim datumom velja nova sprememba, katera tarifna pogodba velja itd. Da najdeš vse odgovore, moraš včasih preiskati cel splet, kar ti vzame ogromno časa, na koncu pa še nisi prepričan, če si našel pravo informacijo. Velikokrat pomagajo seminarji, vendar sem iz lastnih izkušenj ugotovila, da se tudi na njih ne moreš popolnoma zaneseti. Včasih se vprašaš, če obstaja kdo, na kogar se lahko vedno zanesesh.

Vse opisano sigurno prispeva k negativnemu odnosu do davčnega postopka in nadzora. Dvoumnost in nesigurnost sta gotovo razloga za strah pred nadzorom in pregledi, čeprav računodja oziroma davčni zavezanec ve, da namerno ni kršil pravil in vedno dela v najboljši veri, da bo prav. Zaradi kompleksnih in kdaj dvoumno napisanih zakonov in predpisov se zgodijo napake, čeprav si jih ne bi želeli.

Izredno pomembno je tudi to, da pogledamo še iz druge perspektive. Ljudje smo bitja, ki gledamo na svojo dobrobit in si želimo čim večji zaslužek. Večina posameznikov bi raje namenila svoj del zaslužka, ki ga mora dati državi, za kar koli drugega, kar bi mu doprineslo neko korist. Nekateri izmed njih ne razumejo ali ne želijo razumeti smisla davkov, kakšno korist imajo za državljane in kakšno življenje bi imeli brez njih. Nekateri se tega dobro zavedajo, vendar jih obremenuje nezaupanje v državo in njene politične odločitve. Večina vidi le slabe lastnosti in odločitve, s katerimi se ne strinjajo, vse pozitivne odločitve spregledajo ali mislijo, da tako mora biti. Že samo epidemija prikazuje lep primer, ko je država namenila pomoč davčnim zavezancem. Brez takšne davčne ureditve gospodarski subjekti ne bi bili deležni finančne pomoči in vseh subvencij, ki so

jim bile in so nekaterim še na voljo. Gledano iz drugega zornega kota obstajajo izjeme, ki znajo pomoč izkoristiti. Zato se tistim, ki so ves čas delali in plačevali davke, zdi neumno, da obstajajo tudi določene izjeme, ki so delale na črno in vseeno dobile pomoč države.

Človeška morala je bistvena, saj predstavlja velik doprinos k odnosu, ki ga ima davčni zavezanec do davčnega postopka. Pomembno je, da se tega država zaveda in poskuša nekaj narediti tudi v tej smeri. Davek je prisilna dajatev, zato je zakonodaja v tem primeru ključna. Vendar ni dovolj le to, da zavezance prisiliš k plačevanju davkov. Bistveno pozitivnejši odnos do davčnega postopka bi naredili s tem, da bi davčni organ delal več na davčni morali ter zaupanju davčnih zavezancev do države. S tem ne bi pomagali le k boljšemu odnosu, posledično bi se zmanjšale davčne utaje, namerne kršitve, prikrivanja ter siva ekonomija.

Zgornji razlogi deloma potrdijo vprašanje, da je eden izmed razlogov za negativen odnos do davčnega postopka in nadzora s strani davčnih zavezancev nerazumevanje predpisov, zakonov in standardov, vendar se za negativnim odnosom skrivajo še globlji razlogi.

3.3 Predlogi

Sama sem že samo z intevjuvanjem sedmih računovodij dobila kar nekaj različnih predlogov, ki bi računovodjem olajšale tegobe, ki se pojavljajo v davčnem postopku. Poleg tega bi lahko s katerim od predlogov naredili učinkovitejši davčni postopek ali celo zmanjšali negativen odnos, ki ga imajo davčni zavezanci ali računovodje do davčnega postopka in nadzora. Zato bi v prvi vrsti FURS lahko od udeležencev v davčnem postopku z anketo izvedel, kaj jim predstavlja največje težave ter kaj bi po njihovem mnenju olajšalo samo sodelovanje v davčnem postopku. S tem ni mišljeno, da bi davčni organ znižal davčne obveznosti, ampak da bi omogočil lažje sodelovanje v davčnem postopku. Davčni organ bi na ta način poglobljeno raziskal še drugo stran davčnega postopka in ga nato poskusil izboljšati tudi na strani davčnega zavezanca. S tem bi lahko dobili še kakšno idejo, katere uresničitve bi naredila obe strani še učinkovitejši kot sta zdaj.

Zaradi nenehnega spreminjanja predpisov in zakonodaje morajo biti računovodje in davčni zavezanci ves čas na tekočem z novicami in obvestili FURS-a. FURS pomembna obvestila objavi na portalu, vendar je vsega že toliko, da se lahko hitro izgubiš med vsemiinformacijami. Davčni organ bi računovodjem in davčnim zavezancem močno pomagal s tem, da bi imel portal, ki bi na prijazen in enostaven način omogočal vpogled v vse novosti na točno določenih področjih, kjer bi bile novosti ali spremembe označene na časovni premici in bi imel uporabnik takojšen vpogled v to, kateri predpisi, zakonski členi in pravila veljajo trenutno, od kdaj do kdaj so veljala predhodna. V portalu bi bilo na pregleden način označeno, kateri zakoni in predpisi še veljajo ali če kateri od višjih zakonov izpodbija predpis. Vsaka objava spremembe ali novosti bi imela označen datum, od kdaj do kdaj je veljala in če še vedno velja. Poleg tega bi imel portal rubriko z vprašanji in odgovori FURS-a, na katere bi se lahko popolnoma zanesel. Vsa vprašanja z odgovori bi

bila objavljena, kar bi močno znižalo telefonsko čakalno vrsto, saj bi vsak predhodno preveril, če odgovor že obstaja. Naj omenim, da je večina od teh stvari že na spletu, vse novice, objave in spremembe, vendar na slabše pregleden način, saj se obvestila kopičijo in se med množico podatkov izgubiš. Velikokrat ne veš, katera objava velja in katera ne velja več, poleg tega nisi siguren, če res drži. Velikokrat porabiš ogromno časa, da preiščeš splet zgolj za eno informacijo, ali je preprosto informacij preveč in ne veš, katero bi upošteval. Vsak davčni zavezanec bi lahko izbral kategorije, ki veljajo zanj, na podlagi katerih bi ga avtomatsko opozorilo na novo spremembo. Na primer podjetje, ki dela v dejavnosti trgovine, bi opozorilo ob spremembi kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine ali spremembe v tarifni prilogi. Portal bi omogočal tudi obveščanje o novostih pravnih subjektov. Z vzpostavitvijo portala davčni organ ne bi doprinesel le uporabnikom, ampak bi prispeval tudi k učinkovitosti davčnega postopka. Že z vidika zmanjšanja samih napak in popravkov. Res bi priprava portala državnemu organu vzela kar nekaj časa, vendar bi se na drugi strani zmanjšali klici na FURS in sama pomoč uporabnikom.

Kot že povedano, ena izmed največjih težav v davčnem postopku uporabnikom predstavlja dostopanje do uslužbencev FURS-a. Za celotno Slovenijo bi FURS moral omogočiti lažji dostop in več telefonskih linij. Trenutno je le nekaj telefonskih števil, na katere se lahko obrneš za pomoč. Morda bi bilo bolje, če bi bil klicni center razdeljen na več področij, vsaj v sklopu davkov poslovnih subjektov. Uslužbenci bi bili tako bolj izučeni za eno področje in bi znali pomagati na bolj specifičnih področjih.

SKLEP

Davki državi predstavljajo najpomembnejši vir prihodkov, s čimer država zagotavlja javne dobrine in koristi posameznikom in poslovnim subjektom. Njihov odnos do davkov je v večini negativen, saj gre za enostranski prisilni odvzem realnega dohodka. Davki so obvezna dajatev, zato so v davčnem postopku ključna dobro zastavljena pravila, ki na eni strani določajo porabo državnih prihodkov in na drugi strani pobiranje davščin. Bistvo dobrega davčnega postopka je v zakonodaji, ki kljub nepoznavanju ne dopušča napak pri obračunavanju in plačevanju davkov.

Cilj države je vzpostavitev davčnega sistema, ki zagotavlja čim večjo družbeno pravičnost, obenem ne izkrivlja ekonomske učinkovitosti, kar je razlog za povzročitev zapletene in izredno kompleksne zakonodaje. Vsakdo bi si želel živeti in delati v državi, ki državljanom in pravnim subjektom nudi največ, vendar se vsi ne zavedajo, da so za uresničitev varne in državljanom prijazne države potrebni čim večji davčni prihodki, kar zahteva porast davkov in davčnih stopenj. Da obenem državni organ zagotovi tudi pravičnost, je moral v davčni postopek vključiti še kup možnih olajšav in oprostitev, kar je zakonodajo naredilo zapletenejšo, prav tako tudi izračun davčne osnove in davkov.

Zaradi vseh svojih lastnosti je ključno, da je davčni postopek oblikovan na podlagi določenih načel, ki zagotavljajo urejen ter zanesljiv davčni sistem. Državi bi lahko večkrat očitali, da ostaja preveč osredotočena zgolj na golih pravnih normah, izvajanju zakonov in izpolnitvi svoje primarne naloge pobiranja davkov, premalo pa daje poudarka na osebno, moralno raven in reševanje nejasnosti ter nasprotij, ki jih ob zapleteni zakonodaji in stalnih spremembah ni malo. Kljub temu državni organ ne dopušča napak in deluje po principu, da nejasnost in neznanje ne opravičujeta napak. Prav to je razlog, da bi državni organ vsem udeležencem v davčnem postopku moral nuditi kakovosten in uspešen sistem za pomoč uporabnikom. Seveda je tudi zdaj pomoč omogočena, vendar so telefonske linije klicnega centra prezasedene. Informacije, na katero se lahko popolnoma zanesesh, ne dobiš vedno, razen če je plačljiva. Če je potrebno, bi za informacijo tudi plačal, vendar jo pogosto rabiš takoj oziroma v čim krajšem času, FURS pa ima za izdajo odgovora na voljo več dni.

Skozi raziskovalni in delno teoretični del sem spoznala, kaj so največje tegobe zavezancev in računovodij, ki jih s seboj prinaša davčni postopek. Kot že omenjeno, je ena izmed največjih problematik zahtevna zakonodaja, ki ne bi predstavljala takšnih težav, če bi bila komunikacija in pomoč s strani FURS-a bolj urejena, kot trenutno je. Z intervjuji sedmih računovodij sem spoznala, da se v večini, kljub temu da poskušajo delati vse po predpisih in v dobri veri, da je vse prav, še vedno bojijo, da bodo naredili kaj narobe. Če pogledam z druge perspektive, je potrebno razumeti tudi davčni organ, ki nudi pomoč uporabnikom, vendar je vseh uporabnikov toliko, da je težko in neracionalno zagotoviti toliko uslužbencev, da bi bili na voljo vsem.

Pomemben razlog za težave v davčnem postopku in negativen odnos s strani davčnih zavezancev je slaba davčna morala, do katere vodi nezaupanje v državo oziroma nestrinjanje s političnimi odločitvami. To je tudi eden izmed razlogov, da v davčnem postopku prihaja do prekrškov in kršitev, saj se davčni zavezanci ne čutijo dolžne plačevati davkov in se ne počutijo krive, ko se jim namerno izogibajo, jih prikrivajo in ko slepijo ter goljufajo svojo državo.

Izogibanje plačilu davkov, siva ekonomija in davčne utaje so z vidika javnofinančnih prihodkov resna ovira pri doseganju državnih razvojnih ciljev. Država se že vrsto let bojuje proti njim z vrsto inšpekcijskih pregledov, ustanovljeno Komisijo Vlade RS za odkrivanje in preprečevanja dela ter zaposlovanja na črno, visokimi kaznimi in globami. V vsaki državi je potreben nadzor, saj je le tako zagotovljeno delovanje države v smeri učinkovitosti. Zakon in predpisi države bi brez nadzora ostali le mrtva črka na papirju. Res je tudi začela s spreminjanjem miselnosti ljudi, vendar še vedno z različnimi medijskimi kampanjami ne bo uničila sive ekonomije, če ljudje ne bodo verjeli in zaupali v državo samo. V Sloveniji veliko število državljanov nasprotuje določenim odločitvam države o tem, kam so sredstva namenjena, korupciji in goljufijam, kar spremljajo na televiziji. Ko bo tudi v tej smeri storjeno več, bodo državljani začeli verjeti v državo, kar bo vplivalo tudi na večjo prostovoljno izpolnitev davčnih obveznosti.

Ne smemo pozabiti na ljudi, ki bi kljub temu da bi si država prislužila brezpogojno zaupanje, še vedno poskusili preslepiti davčno upravo, saj zastopajo zasebni interes, ki izpodbija javnega. Izogibanje plačilu davkov, davčne utaje in ostale kršitve predstavljajo ogromen problem za državo, saj zaradi njih ne more državljanom nuditi tistega, kar bi jim sicer lahko. Posamezniki ali poslovne družbe, ki se poslužujejo tovrstnih kršitev, ne goljufajo le sebe, ampak tudi vse ostale. Pogledano s širše perspektive velja dejstvo, da s tem delajo več škode kot koristi.

Ključno je, da ima za preprečevanje takšnih dejanj država vzpostavljen učinkovit nadzor. Ena izmed izredno pomembnih funkcij državne uprave je inšpekcijski nadzor, saj je le na ta način lahko dosežena učinkovita dejavnost državne uprave. Davčni sistem omogoča kar nekaj vrzeli za zavajanje davčnega organa in izogibanju davkov, predvsem delo na črno, davčne utaje in ostali gospodarski kriminal, kar ni enostavno nadzorovati. Inšpekcijski nadzor je usmerjen predvsem v tvegana področja, saj njihov cilj stremi k zmanjšanju utaj in izboljšanju prostovoljnega izpolnjevanja davčnih obveznosti. Potrebno je razumeti delo inšpektorjev ter njihov strog odnos, saj jim narava dela ne dopušča podkupovanja ter prijateljstva, ker je v nasprotnem primeru lahko hitro ogroženo sprejemanje pravih odločitev. Zaposleni v poslovnih subjektih se inšpekcijskega nadzora večinoma bojijo, saj jih je po eni strani strah, da so naredili kaj narobe, po drugi pa inšpektorje povezujejo s tem, da želijo na vsak način najti luknjo pri poslovanju z razlogom čim večjega zaslužka države. Na inšpektorje bi morali gledati z drugačne perspektive, jih razumeti, da opravljajo svoje delo in da brez takšnega odnosa ne bi uspešno odkrivali in preprečevali kaznivih dejanj. Če davčni zavezanci in računovodje zase lahko trdijo, da se po najboljših močeh trudijo, da delajo po vseh pravilih, se jim ni potrebno bati. Tudi inšpektorji so le ljudje in znajo ločiti med naklepnim kršenjem pravil ali nenačrtno storjeno napako. Seveda so tudi izjeme, ki se inšpekcij bojijo zaradi tega, da ne bi odkrili njihovih goljufij. V tem primeru je pomembno, da so inšpektorji s pravimi lastnostmi, ki se jih ne da podkupiti. Prav je, da je inšpektor pošten, dober, empatičen, ne tak, ki bi le pisal kazni, da bi bil s strani vodij bolje stimuliran, ampak da bi razumel nedolžne napake in dal možnost popravka. S tem šele opazimo, kako zelo pomembno je, da davčni organ na inšpektorjevo mesto postavi pravo osebo.

LITERATURA IN VIRI

1. AC TAX. (2016, 14. april). *Davčni organ in informiranje – pridobitev informacij pri davčnem organu* [objava na blogu]. Pridobljeno 7. junija 2021 iz <http://www.actax.si/blog/davcni-organ-in-informiranje-pridobitev-informacij-pri-davcnem-organu>
2. Alibegović, Z. & Šink Bratina, D. (2015, 29. oktober). Nepravilnosti, ugotovljene pri davčnem inšpekcijskem nadzoru. *IKS*. Pridobljeno 15. junija 2021 iz <https://www.revijaiaks.si/2015/11/Davscine/clanek/294395/nepravilnosti-ugotovljene-pri-davcnem-inspekcijskem-nadzoru-?h=dav%C4%8Dni%20postopek>

3. Baucon, P. (2018, 9. februar). Davčna utaja in njena finančna preiskava. *FinD-INFO*. Pridobljeno 18. maja 2021 iz <https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/212510>
4. Bobrus- Nowinska, E. (2019, marec). General Principles of Law and tax Procedure as a Source of Protection of the Taxpayer's Rights. *Bialostockie Studia Prawnicze*, 3(24), 125-136.
5. Burböck , B. (2019, 15. maj). Shadow Economy and Tax Morality: Is There A Difference Between Genders? *Mednarodno inovativno poslovanje = Journal of Innovative Business and Management*, 11(1), 3-10. doi: 10.32015/JIMB/2019-11-1-1.
6. Čokelc, S. (2015, januar). *Kaznovanje davčnih utaj*. Sirius. Pridobljeno 17. maja 2021 iz file:///C:/Users/Uporabnik/Downloads/sir-ius-2015-01.pdf
7. Čokelc, S. & Križman, A. (2014). Davčna miselnost in davčna morala v Sloveniji. *Naše gospodarstvo*, 60(1/2), 47-61.
8. Dakić, L. (2016, 28. april). Kateri inšpektorji najraje kaznujejo in kateri najpogosteje le opozarjajo. *Finance.si*. Pridobljeno 29. novembra 2020 iz <https://www.finance.si/8844336/Kateri-inspektorji-najraje-kaznujejo-in-kateri-najpogosteje-le-opozarjajo>
9. Dakić, L., Mikuš, Š. & Smrekar, T. (2021, 19. marec). Kdo bo letos pod drobnogledom inšpektorjev? *Finance manager*, str. 20-22 (članek).
10. Data d. o. o. (2015, 31. marec). *Ne le dolžnosti, davčni zavezanci imate tudi pravice* [objava na blogu]. Pridobljeno 9. junija 2021 iz <https://data.si/blog/do-katerih-pravic-ste-upraviceni-davcni-zavezanci/>
11. Dobelšek, S. (2014, 29. marec). Siva ekonomija – nov razvojni trend gospodarstva v Sloveniji. *Zbornik 11. festivala raziskovanja ekonomije in managementa* (str. 33-39). Pridobljeno 15. maja 2021 iz <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-174-8/prispevki/004.pdf>
12. Dobovšek, B. & Videc, T. (2013). *Obrnjeno dokazno breme in organiziran kriminal*. 14. slovenski dnevi varstvoslovja. Pridobljeno 22. maja 2021 iz https://www.fvv.um.si/DV2013/zbornik/kriminalisticna_dejavnost/Videc_Dobovsek.pdf
13. E-davki. (brez datuma). *Samoprijava*. Pridobljeno 4. oktobra 2020 iz https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/OpenPortal/CommonPages/Opdynp/PageD.aspx?category=samoprijava_po
14. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2018a, januar). Davčni vodnik 2018 za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost. Pridobljeno 2. novembra 2020 iz https://www.stajerskagz.si/administracija/wp-content/uploads/2018/01/davcni_vodnik-2018.pdf
15. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2018b, julij). Varovanje podatkov. Pridobljeno 2. novembra 2020 iz https://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/poslovanje_z_nami/davcni_postopek/#c4783

16. FURS- Finančna uprava Republike Slovenije. (2019, avgust). *Zakon o davčnem postopku – Samoprijava*. Pridobljeno 2. junija 2021 iz https://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/poslovanje_z_nami/davcni_postopek/#c4783
17. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2021a). *Kriteriji za določanje prioriternih inšpekcijskih nadzorov Finančne uprave Republike Slovenije za leto 2021*. Pridobljeno 15. maja 2021 iz https://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Nadzor/Podrocja/Financni_nadzor/Opis/Kriteriji_za_dolocanje_prioriternih_inspekcijskih_nadzorov_financne_uprave_Republike_Slovenije.docx
18. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2021b, februar). *Letno poročilo Finančne uprave Republike Slovenije 2020*. Pridobljeno 22. aprila 2020 iz <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/FURS/Strateski-dokumenti/Letno-porocilo-Financne-uprave-za-leto-2020.pdf>
- 19.
20. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (brez datuma a). *Ko me obišče finančna uprava zaradi nadzora*. Pridobljeno 3. september 2020 iz https://www.fu.gov.si/poslovni_dogodki_podjetja/ko_me_obisce_financna_uprava_zaradi_nadzora/
21. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (brez datuma b). *Davčni postopek*. Pridobljeno 3. september 2020 iz https://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/poslovanje_z_nami/davcni_postopek/#c1731
22. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (brez datuma c). *Instrument zavarovanja*. Pridobljeno 3. junija 2021 iz https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/openportal/CommonPages/Opdynp/PageD.aspx?category=instr_zav_po
23. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (brez datuma d). *Organiziranost in naloge*. Pridobljeno 25. maja 2021 iz https://www.gov.si/assets/Uploads/274a8f6782/Organiziranost_in_naloge_Financne_uprave_RS.pdf
24. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (brez datuma e). *Delo na črno in omogočanje dela na črno*. Pridobljeno 5. junija 2021 iz https://www.fu.gov.si/nadzor/podrocja/nadzor_nad_delom_in_zaposlovanjem_na_crno/#c4680
25. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (brez datuma f). *Pritožba*. Pridobljeno 5. junija 2021 iz https://www.fu.gov.si/zivljenjski_dogodki_prebivalci/pritozba/
26. Galič, J. & Kruhar Puc, R. (2006, februar). *Najpogostejše ugotovitve davčnih inšpektorjev na terenu*. Ljubljana: Založniška hiša Primath
27. Gov.si. (brez datuma a). *O Finančni upravi Republike Slovenije*. Pridobljeno 25. maja 2021 iz <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/financna-uprava-republike-slovenije/o-upravi/>

28. Gov.si. (brez datuma b). *Preprečevanja dela in zaposlovanja na črno*. Pridobljeno 2. junija 2021 iz <https://www.gov.si teme/preprecevanje-dela-in-zaposlovanja-na-crno/>
29. Harej, H., Mužica, R. & Nusdorfer, B. (brez datuma). *Siva ekonomija*. Pridobljeno 28. novembra 2020 iz http://www.mladi-in-obcina.si/wp-content/uploads/2015/06/Siva-ekonomija_skripta.pdf
30. Jerovšek, T., Simič, I., Škof, B., Kovač, P., Wakounig, M., Jerman, S., Krisper Mendušič, M., Klepac, K., Jenko, P., Štemberger, M., Golob, M., Centa Debeljak, M., Grum, O., Musar, I., Premuš, S. & Hadjar, R. (2008). *Zakon o davčnem postopku s komentarjem*. Ljubljana: Davčno izobraževalni inštitut in Davčno finančni raziskovalni inštitut.
31. Klun, M. & Jovanović, T. (2020). *Davčni sistem*. Ljubljana : Fakulteta za upravo.
32. Kobal, A. (2011, 12. maj). *Dokazovanje kot bistvena sestavina davčnega ugotovitvenega postopka – 1.del: Načela*. Find- Info. Pridobljeno 2. junija 2021 iz <https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/67061>
33. Kolar, I. & Kuralt, T. (2015, 6. januar). Slovenska praksa odmere davka po petem odstavku 68. člena ZDavP-2. *FinD-INFO*. Pridobljeno 28. novembra 2020 iz <https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/133173#>
34. Kovač, P. (2019a). Slovenia on the Path to Proactive Transparency. V D. Dragos, P. Kovač, & A. Marseille (ur.), *The Laws of Transparency in Action. Governance and Public Management* (str. 295-337). Cham: Palgrave Macmillan.
35. Kovač, P. (2019b, 7. marec). *Alternativni pristopi v davčnih postopkih*. IUS-INFO. Pridobljeno 28. maj 2021 iz <https://www.iusinfo.si/literatura/L010Y2019V9-10P20-22N1>- članek iz ius-info-
36. Kuzma, D. (2014, 3. julij). Plačnik davka je navsezadnje »le« posrednik. *FinD-INFO*. Pridobljeno 9. junija 2021 iz <https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/v-srediscu/126876>
37. Niesiołędzka, M. & Kołodziej, S. (2017, 13. december). The fair process effect in taxation: the roles of procedural fairness, outcome favorability and outcome fairness in the acceptance of tax authority decisions. *Curr Psychol*, 39, 246–253.
38. Marinović, D. (2018, januar). Ali so odločbe o davčnih prekrških v zvezi s postopki davčnega inšpekcijskega nadzora preuranjene? *Sirius*, (1/18), 90-102.
39. Ministrstvo za finance. (2020). *Bilten javnih financ*. Ljubljana: Ministrstvo za finance.
40. Mrak, A., Habič, S. & Peterka, S. (2015, november). *Ali so inšpekcijski postopki res transparentni in učinkoviti?* Ljubljana: Transparency International Slovenia- Društvo Integriteta.
41. Simič, I. (2008). *Sodobna davčna uprava*. Ljubljana: Davčno izobraževalni inštitut.
42. Simič, I. (2011). *Zakon o davčnem postopku (ZdavP-2)*. Davčna akademija Ivana Simiča 2011; 75-150.
43. Šircelj, M. (2015, 25. junij). Samoprijava v davčnem nadzoru. *IKS*. Pridobljeno 30. avgusta 2021 iz

- <https://www.revijaiks.si/2015/07/Davscine/clanek/360595/samoprijava-v-davcnem-nadzoru?h=dav%C4%8Dni%20postopek>
44. Šircelj, M. (2017a, 30. marec). Načela davčnih postopkov in spremembe Zakona o davčnem postopku. *IKS*. Pridobljeno 30. avgusta 2021 iz <https://www.revijaiks.si/2017/04/Davscine/clanek/424132/nacela-davcnih-postopkov-in-spremembe-zakona-o-davcnem-postopku>
  45. Šircelj, M. (2017b, 25. maj). Dokazovanje v davčnih postopkih. *IKS*. Pridobljeno 22. maja 2021 iz <https://www.revijaiks.si/2017/06/Davscine/clanek/441421/dokazovanje-v-davcnih-postopkih>
  46. Šircelj, M. (2017c, 29. junij). Priprava na davčni inšpekcijski nadzor. *IKS*. Pridobljeno 22. maja 2021 iz <https://www.revijaiks.si/2017/07/Davscine/clanek/1211328/priprava-na-davcni-inspekcijski-nadzor?h=dav%C4%8Dni%20postopek&rnd=0.1754047436334778>
  47. Šircelj, M. (2017č, 28. september). Kako se v dačnem nadzoru pravilno pritožimo. *IKS*. Pridobljeno 27. maja 2021 iz <https://www.revijaiks.si/2017/10/Davscine/clanek/3769926/kako-se-v-davcnem-nadzoru-pravilno-pritozimo?h=PRAVICE%20DAV%C4%8CNIH%20ZAVEZANCEV>
  48. Šircelj, M. (2017d, 25. oktober). Finančna preiskava. *IKS*. Pridobljeno 22. maja 2021 iz <https://www.revijaiks.si/2017/11/Davscine/clanek/4025664/financa-preiskava?h=PRAVICE%20DAV%C4%8CNIH%20ZAVEZANCEV>
  49. Špilar, M. (2019). *Institut poročstva v davčnem postopku*. Gospodarski subjekti na trgu. Pridobljeno 20. novembra 2020 iz https://pf.um.si/site/assets/files/4503/spilar_marjan_-_institut_porostva_v_davcnem_postopku.pdf
  50. Šumrada, N. (2011, 27. oktober). Slovenia. V K. Brown (ur.), *A Comparative Look at Regulation of Corporate Tax Avoidance* (str. 277-297). Pridobljeno 3. decembra 2020 iz https://link-springer-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/chapter/10.1007/978-94-007-2342-9_14#citeas
  51. Tax-Fin-Lex d. o. o. (2014, 17. junij). *Zakon o finančni upravi – finančna preiskava*. TFL Glasnik, št. 22, letnik VI. Pridobljeno 12. junija 2021 iz <https://www.tax-fin-lex.si/publikacije/TflGlasnik/ebb3d1c5-d4cc-40af-97b9-a5705f6b8c7c#tematedna>

PRILOGE

Priloga 1: Intervju

Pozdravljeni.

Sem Urša Barborič, študentka magistrskega programa na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, smer računovodstvo in revizija. Pri zaključevanju svoje študijske poti potrebujem tudi vašo pomoč. Naslov mojega magistrskega dela je **KRITIČNA PRESOJA DAVČNEGA POSTOPKA**, v katerem bom temeljito analizirala davčni postopek in ugotovila, če bi ga bilo potrebno izboljšati ter na kakšen način. Z empirično analizo želim raziskati ključno vrzel pri negativnem odnosu do davkov/FURS-a oziroma na splošno davčnega postopka.

Prosim Vas, če mi lahko odgovorite na spodnja vprašanja na čim bolj iskren in obširen način. Vaši odgovori bodo uporabljeni izključno za namene izdelave praktičnega dela moje magistrske naloge.

Za sodelovanje vam bom zelo hvaležna.

Urša Barborič

Vprašanja:

1. Koliko let izkušenj imate z delom v računovodstvu?
2. Davčna zakonodaja se pogosto spreminja. Ste imeli ob spremembi kdaj težave z razumevanjem le te? Ali je bila sprememba jasno razložena s strani FURS-a?
3. Ali spremembe zakona dovolj hitro opazite, kako pogosto in kje jih spremljate? Se zaradi kompleksnosti sprememb na davčnem področju udeležujete seminarjev?
4. Se vam zdi FURS dovolj odziven na vaša vprašanja, vam je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, ki jih potrebujete? Ali ste morda večkrat v dvomih o informacijah, ki ste jih prejeli s strani FURS-a?
5. Vas je strah, da bi kljub temu da poskušate delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe? Koliko predpisov mislite, da morate poznati?
6. Kakšen je vaš občutek ob klicu iz FURS-a? Ali se ustrašite/pomislite na najslabše?
7. Kakšen odnos imajo do vas? Se vam zdi dovolj »človeški« ali se vam zdi prestrog?
8. Ali ste kdaj občutili razliko med uslužbenci na FURS-u/ inšpektorji? Da se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja.
9. Kakšne so bile vaše izkušnje s FURS-om, njihovimi uslužbenci ali inšpektorji?
10. Ali po vašem mnenju davčni postopek omogoča dovolj fleksibilnosti, enostavnosti pri oddajanju davčnih obračunov in njihovih popravkov?
11. Kje vidite prednosti/slabosti davčnega postopka skozi čas?
12. Se vam poraja kakšna izboljšava ali rešitev, ki bi vplivala na izboljšanje davčnega postopka oziroma odnosa s FURS-om?

Priloga 2: Odgovori kandidata 1

1. **Koliko let izkušenj imate z delom v računovodstvu? 5 let.**
2. **Davčna zakonodaja se pogosto spreminja. Ste imeli ob spremembi kdaj težave z razumevanjem? Ali je bila sprememba jasno razložena s strani FURS-a?**
Velikokrat se pojavijo težave z razumevanjem, saj je zakonodaja velikokrat zapisna dvoumno in nenatančno.
3. **Ali spremembe zakona dovolj hitro opazite, kako pogosto in kje jih spremljate? Se zaradi kompleksnosti sprememb na davčnem področju udeležujete seminarjev?**
Menimo, da spremembe zakona dovolj hitro opazimo. Spremljamo jih dnevno, na razilčnih portalih (edavki, računovodja.com, v javnih medijih (radio, internet, TV...)).
4. **Se vam zdi FURS dovolj odziven na vaša vprašanja, vam je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, ki jih potrebujete? Ali ste morda večkrat v dvomih o informacijah, ki ste jih prejeli s strani FURS-a?**
FURS je premalo odziven, velikokrat traja kar nekaj časa, da prideš do prave osebe, nato le-ta ne razpolaga z dovolj ali pravimi informacijami. Kadar je potrebno pridobiti zares neko pomembno informacijo, je le-ta na FURSU plačljiva.
5. **Vas je strah, da bi kljub temu da poskušate delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe?**
Kljub temu da vedno delamo po pravilih in v dobri veri, da je prav, vedno me je strah, da bo kaj narobe.
6. **Kakšen je vaš občutek ob klicu iz FURS-a?**
Ob klicu s FURS-a je občutek nelagodni, pojavi se strah, bojazen, saj pokličejo samo takrat, ko je kaj narobe.
7. **Kakšen odnos imajo do vas? Se vam zdi dovolj »človeški« ali se vam zdi, da imajo pretrd/prestrog odnos?**
Nekateri zaposleni na FURS-u so zelo prijazni in ob kakšnih nepravilnostih dajo natančne napotke, kako nepravilnost odpraviti. Žal se včasih najde oseba, ki ni prijazna in se zaveda svoje pozicije v primerjavi z nami, vendar je takšnih oseb čedalje manj.
8. **Ali ste kdaj občutili razliko med uslužbenci na FURS-u/inšpektorji? Da se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja.**
Enaka obravnava/postopek se med uslužbenci razlikuje, saj imajo nekateri več znanja od drugih, nekateri so bolj človeški od drugih.
9. **Kakšne so bile vaše izkušnje s FURS-om, njihovimi uslužbenci ali inšpektorji?**
Moje izkušnje so različne. Večinoma so uslužbenci prijazni, ob klicu so profesionalni, želijo pomagati. Včasih se zgodi, da ne razpolagajo z dovolj informacijami, vendar se pozanimajo in posredujejo dodatne informacije.

10. Ali po vašem mnenju davčni postopek omogoča dovolj fleksibilnosti in enostavnosti pri oddajanju davčnih obračunov in njihovih popravkov?

Menim da ne. Namreč za vsak obrazec bi bilo potrebno omogočiti, da se ga še po oddaji v določenem roku odpre in po potrebi popravi.

11. Kje vidite prednosti/slabosti davčnega postopka?

Davčni postopek sega že zelo dolgo v zgodovino in skozi čas so nastajale spremembe, ki jih zahteva nenehni razvoj človeštva. Tako so se z napredkom in razvojem tehnologije spremenili tudi davčni in drugi postopki. Prednost davčnega postopka je brezpapirno poslovanje, omogočena oddaja dokumentov kadarkoli in kjerkoli; slabost je onemogočen dostop do portala in v tem primeru nezmožnost oddaje papirnega dokumenta.

12. Se vam poraja kakšna izboljšava ali rešitev, ki bi vplivala na izboljšanje davčnega postopka ali odnosa s FURS-om?

- V primeru težav pri oddaji dokumentov preko portala bi morala biti omogočena oddaja po klasični poti.

- V dooločenem času bi morale biti omogočeno oddati popravljene dokumente, ki bi nadomeščali prvotne.

- Omogočeno bi moralo biti lažje telefonsko dostopanje do uslužbencev FURS-a.

- Uslužbenci bi morali zagotoviti vse informacije za uporabnika brezplačno in hitro.

Priloga 3: Odgovori kandidata 2

1. **Koliko let izkušenj imate z delom v računovodstvu?** 20 let.
2. **Davčna zakonodaja se pogosto spreminja. Ste imeli ob spremembi kdaj težave z razumevanjem le te? Ali je bila sprememba jasno razložena s strani FURS-a?** Ob spremembah nisem imela prevelikih težav. Da, zdela se mi je dokaj jasno razložena, drugače sem vprašala in se pozanimala.
3. **Ali spremembe zakona dovolj hitro opazite, kako pogosto in kje jih spremljate? Se zaradi kompleksnosti sprememb na davčnem področju udeležujete seminarjev?** Mislim, da spremembe dovolj hitro opazim, saj jih spremljam tedensko. Naročena sem bila na Obrtnika, spremljala sem različne forume.
4. **Se vam zdi FURS dovolj odziven na vaša vprašanja, vam je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, ki jih potrebujete? Ali ste morda večkrat v dvomih o informacijah, ki ste jih prejeli s strani FURS-a?** Pomoč sem običajno dobila od prijatelja računovodje. Veliko je vedel in se izobraževal, imel je ogromno izkušenj. Zato sem se najprej po nasvet obrnila nanj, ki mi je na večino vprašanj znal odgovoriti. Drugače sem tudi kdaj poklicala na FURS, vendar sem zaradi dolge čakalne vrste po telefonu tudi velikokrat obupala.
5. **Vas je strah, da bi kljub temu da poskušate delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe? Koliko predpisov mislite, da morate poznati?** Nikoli me ni bilo strah. Tudi inšpektorji so ljudje in se z njimi da dogovoriti. Če načrtno ne prikrivaš stvari, se mi zdi, da se ni treba ničesar bati. Samo kdor ne dela, ne greši.
6. **Kakšen je vaš občutek ob klicu iz FURS-a? Ali se ustrašite/pomislite na najslabše?** Kot že povedano pri predhodnem vprašanju, se mi zdi, da sem vedno ravnodušna ob klicu iz FURS-a. Sicer jih ni bilo veliko, pa vendar. Nikoli nisem ničesar namerno narobe knjižila, prikrivala itd., zato se mi ni potrebno bati.
7. **Kakšen odnos imajo do vas? Se vam zdi dovolj »človeški« ali se vam zdi prestrog? Ali razumete, da morajo tak odnos imeti za uspešno opravljeno delo? Vem, da morajo biti strogi, saj je to tudi njihovo delo. Brez tega bi bilo v državi še več grdobj.** Pred nekaj leti je v podjetje prišla inšpektorica, katere se zelo dobro spomnim. Bila je super gospa in veliko mi je pomagala. Manjše pomanjkljivosti smo morali odpraviti, vendar je vse razumela. Se vidi, da so tudi oni le ljudje in jih ni potrebno gledati le s strahom.
8. **Ali ste kdaj občutili razliko med uslužbenci na FURS-u/ inšpektorji? Da se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja.** Imeli smo dva inšpekcijska pregleda in odnos med inšpektorjema se je malenkostno razlikoval. Že omenjena inšpektorica je bila »človek« in še vedno jo imam v lepem spominu. Drug inšpektor je bil bolj strog, vendar še vseeno je razumel. Odpravili smo kakšne majhne napake in je bilo vse v redu.
9. **Kakšne so bile vaše izkušnje s FURS-om, njihovimi uslužbenci ali inšpektorji?** Izredno pozitivne. Kar se tiče inšpektorjev so me izredno presenetili, kakor sem tudi povedala v prejšnjih odgovorih.

10. Ali po vašem mnenju davčni postopek omogoča dovolj fleksibilnosti, enostavnosti pri oddajanju davčnih obračunov in njihovih popravkov? Zdi se mi dobro urejen, omogoča tudi čisto dovolj fleksibilnosti. Mogoče res ni enostaven, pa vseeno, ko se poglobiš in dobiš izkušnje, hitro prideš v rutino in ni prezahtevno. Se je pa izredno veliko spremenilo, ko je vse postalo elektronsko. Bilo je potrebno vložiti kar nekaj truda, se pa vsako stvar lahko hitro naučiš, če se zavzameš in ne obupaš.

11. Kje vidite prednosti/slabosti davčnega postopka skozi čas? Mislim, da bo skozi čas vse še veliko bolj digitalizirano. Predvidevam, da bo že sam računalnik zaznal vse nepravilnosti, napake. Da bo vse vodeno elektronsko in sploh ne bo več potrebnih omar za fascikle in vso papirologijo.

12. Se vam poraja kakšna izboljšava ali rešitev, ki bi vplivala na izboljšanje davčnega postopka oziroma odnosa s FURS-om? Morda bi lahko imeli kakšno klepetalnico, forum, nekaj, kjer bi se nabirala vprašanja, odgovori že od vseh prej vprašanih. Kjer bi se sproti odgovarjalo in kjer bi se lahko na odgovore tudi zanesel. Saj če pokličeš in počakaš, da se kdo oglasi, dobiš odgovor, vendar velikokrat tudi dokaj dvoumen, da še vedno nisi prepričan, kaj točno moraš narediti. Vem, da je zakonodaja tako kompleksna, da kdaj tudi sami državni uslužbenci ne vedo točnega odgovora.

Priloga 4: Odgovori kandidata 3

- 1. Koliko let izkušenj imate z delom v računovodstvu?** Imam 22 let izkušenj.
- 2. Davčna zakonodaja se pogosto spreminja. Ste imeli ob spremembi kdaj težave z razumevanjem le te? Ali je bila sprememba jasno razložena s strani FURS-a?** Če sem imel težave v začetku, sem poklical strokovnjaka na FURS-u v Novem mestu in mi je bila zadeva hitro jasna. Takrat nisem dosti uporabljal razlag urada, ampak sem raje kontaktiral z odgovornim referentom.
- 3. Ali spremembe zakona dovolj hitro opazite, kako pogosto in kje jih spremljate? Se zaradi kompleksnosti sprememb na davčnem področju udeležujete seminarjev?** Spremembe »čivkajo« mediji že toliko prej, da si vzamem nekaj časa, da vidim, kje bo sprememba. Spremljam jih tudi preko revije Obrtnik. V začetnih letih sem se precej udeleževal seminarjev. Spoznal sem, da samo zapravljam denar in čas. Kajti tisto, kar sem zvedel mesec ali dva prej, kot je to prišlo v javnost, mi ni nič kaj dosti koristilo. Imel sem naročene dokumente iz podjetja Verlag dashoeffler in sem tam našel največ koristnega. Pozneje sem tudi to odpovedal.
- 4. Se vam zdi FURS dovolj odziven na vaša vprašanja, vam je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, ki jih potrebujete? Ali ste morda večkrat v dvomih o informacijah, ki ste jih prejeli s strani FURS-a?** Glede informacij FURS-a sem bil do sedaj vedno in korektno informiran. Nič ni tako izrazito novega, da bi me presenetilo, kajti zadeve so jasne s podanimi smernicami.
- 5. Vas je strah, da bi kljub temu da poskušate delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe? Koliko predpisov mislite, da morate poznati?** Ni me nič strah. Tudi če naredim kakšno napako, je ne naredim namerno in to je velika razlika od tistega, če kaj delaš namerno narobe. Ker delam sam vse, moram biti vsaj generalno informiran o predpisih. Ker pa vsega ne vem, pokličem strokovnjake na FURS-u in mi razložijo.
- 6. Kakšen je vaš občutek ob klicu iz FURS-a? Ali se ustrašite/pomislite na najslabše?** Ko vidim klic iz FURS-a, takoj vem, da je kaj narobe. Nikoli se ne ustrašim, ker vem, da ne delam nič zavestno proti predpisom. Če so napake, so manjše, toda pomembne pri davčnih postopkih.
- 7. Kakšen odnos imajo do vas? Se vam zdi dovolj »človeški« ali se vam zdi prestrog? Ali razumete, da morajo tak odnos imeti za uspešno opravljeno delo? Prej, ko smo se večkrat videli na izpostavah osebno, se mi zdi, da se je vzpostavil bolj pristen odnos. Jaz kot računovodja se zavedam, da njim pomagam, oni meni, a istočasno sem za to, da pomagam stranki v tistem pogledu, kar se tiče posedovanja dokumentacije. Kar jaz nimam dokumentov od stranke, davčni organ ugotovi, da je tu nekaj narobe, potem je stranka tista, ki odgovarja za »zamolčanje« dokumentacije. Ko se odkrije, kaj je narobe, potem pridem v pomoč, da zadevo rešimo.**
- 8. Ali ste kdaj občutili razliko med uslužbenci na FURS-u/ inšpektorji? Da se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja. Z inšpektorji sem imel tako malo stikov, da ne morem tega komentirati. Kar je bilo, je bilo korektno. Imel sem enkrat**

opravek s tržno inšpektorico, ki je bila res »nečloveška« do strank. Njo bi dal v zapor za nekaj časa, da bi se streznila.

9. Kakšne so bile vaše izkušnje s FURS-om, njihovimi uslužbenci ali inšpektorji? Z davčnimi uslužbenci so bile vedno pozitivne izkušnje. Z drugimi inšpektorji tudi, razen z zgoraj omenjenim primerom.

10. Ali po vašem mnenju davčni postopek omogoča dovolj fleksibilnosti, enostavnosti pri oddajanju davčnih obračunov in njihovih popravkov? Davčni postopek omogoča dovolj vsega, tako pri oddaji kot popravkih.

11. Kje vidite prednosti/slabosti davčnega postopka skozi čas? Prednost davčnega postopka je v tem, da so zadeve sledljive. Problem je v tem, da je tehnika že tako napredovala, da se določene sledljivosti zabrišejo, zameglijo in postopek se ustavi in ne zaključi in potem zastara. To me moti.

12. Se vam poraja kakšna izboljšava ali rešitev, ki bi vplivala na izboljšanje davčnega postopka oziroma odnosa s FURS-om? Težko dam kakšen pameten nasvet, kajti pred 20 leti je bila situacija popolnoma drugačnejša. Takrat so se začeli izvajati standardi kakovosti, ki so zahtevali strogo sledljivost. To je tudi še danes, vendar tehnični pripomočki so bolj razčlovečili osebni stik, ki je imel pomen pogodbe brez posebnih varovalk. Če sem računovodja, potem sem podaljšana roka stranke in podaljšana roka zaposlenih na FURS-u.

Kljub tehniki je potrebnega več čakanja, da dobiš povezavo z davčnim referentom. Res je, da so bolj usposobljeni, kot so bili prej, vendar čakanje na zvezo je zelo dolgo. Premalo je ena linija za vso Slovenijo (konkretno za DDV je 0820010002 in potem čakaš na vrsto; tudi 10. ali 15. si v vrsti. To ni dobro. Tu je potrebna kakšna sprememba, vsaj dve številki.

Priloga 5: Odgovori kandidata 4

1. **Koliko let izkušenj imate z delom v računovodstvu? 5 let.**
2. **Davčna zakonodaja se pogosto spreminja. Ste imeli ob spremembi kdaj težave z razumevanjem le te? Ali je bila sprememba jasno razložena s strani FURS-a?** Nekajkrat sem imela težave z razumevanjem. Predvsem se spomnim v zadnjem času, ko je bilo ogromno novosti in sprememb zaradi epidemije in je vsak PKP določil nekaj novega. FURS resda objavi tudi odgovore na najpogostejša vprašanja, vendar še vedno se mi je pri nekaterih situacijah pojavil dvom. Zato sem večkrat klicala na FURS, večinoma sem izvedela odgovor. Bila je tudi kakšna situacija, ko še vedno na koncu nisem točno vedela in sem se posvetovala še s kom drugim.
3. **Ali spremembe zakona dovolj hitro opazite, kako pogosto in kje jih spremljate? Se zaradi kompleksnosti sprememb na davčnem področju udeležujete seminarjev?** Želim si, da res ne bi izpustila ničesar. Zato sem prijavljena na razne novice, maile itd., ki me opozarjajo na spremembe. Ko pride do kakšne konkretne spremembe, ki je izredno pomembna tudi pri delu, ki ga opravljam, se udeležim seminarja. Bilo je tudi kar nekaj situacij, ko sem na seminarju izvedela nekaj, v resnici pa je FURA določil drugače. Novice spremljam nekako mesečno, pred plačami. Takrat grem točno preverit, če se je kaj spremenilo (npr. znesek prehrane, prevoza, minimalna osnova za obračun prispevkov itd.). Pogrešam, da ni točno določene spletne strani, kamor bi lahko na enostaven način pogledal in točno videl, kdaj pride do kakšne novosti, spremembe itd.
4. **Se vam zdi FURS dovolj odziven na vaša vprašanja, vam je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, ki jih potrebujete? Ali ste morda večkrat v dvomih o informacijah, ki ste jih prejeli s strani FURS-a?** Ponavadi ima FURS odgovor napisan že v najpogostejših vprašanjih, se pa kdaj pojavi še vedno kakšen dvom. V tem primeru sem vedno poklicala na FURS in kljub dolgi čakalni vrsti so mi vedno pomagali. Ne morem reči, da sem bila vedno z odgovorom zadovoljna. Še vedno sem bila kdaj v dvomih.
5. **Vas je strah, da bi kljub temu da poskušate delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe? Koliko predpisov mislite, da morate poznati?** Seveda, velikokrat sem v skrbeh, da bi bilo še vedno kaj narobe, čeprav poskušam delati vse po pravilih. Zakoni in predpisi so velikokrat izredno kompleksni, zato se lahko hitro zmotiš ali si neko situacijo razlagaš nekako drugače, kot si jo nekdo drug.
6. **Kakšen je vaš občutek ob klicu iz FURS-a? Ali se ustrašite/pomislite na najslabše?** Ob klicu s FURS-a mi je malenkost nelagodno, saj mislim, da vedno kličejo, ko je nekaj narobe ali ko nekaj preverjajo. Čeprav si prizadevaš, da res narediš vse prav, še vedno nisi stoprocenten in pomisliš, da si naredil nekaj narobe.
7. **Kakšen odnos imajo do vas? Se vam zdi dovolj »človeški« ali se vam zdi prestrog?** Z vsemi uslužbenci FURS-a do zdaj sem imela v redu odnos. Tudi oni so ljudje. Potrebno jih je razumeti, da morajo nekoliko strožji odnos imeti zaradi

službe, če želijo dobro opraviti svoje delo. Zgolj s prijaznostjo inšpektor ne bi naredil veliko.

8. **Ali ste kdaj občutili razliko med uslužbenci na FURS-u/ inšpektorji? Da se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja.** Tudi. Inšpektorji morajo delovati po pravilih, a vseeno je še vedno razlika od človeka do človeka, na koncu tudi od tega, kakšen dan je imel za sabo. Kar nekaj dejavnikov pliva na to, kako obravnavajo določeno zadevo.
9. **Kakšne so bile vaše izkušnje s FURS-om, njihovimi uslužbenci ali inšpektorji?** Do zdaj so bile izkušnje dokaj dobre.
10. **Ali po vašem mnenju davčni postopek omogoča dovolj fleksibilnosti, enostavnosti pri oddajanju davčnih obračunov in njihovih popravkov?** Zdaj, ko imamo že programsko nastavljen izvoz in uvoz podatkov v e-davke, je izredno enostavna oddaja davčnih obračunov. Pred tem, ko je bilo potrebno do tega priti, ni bilo enostavno in je bilo ogromno dela. Tudi popravke lahko izredno enostavno oddajaš. Zdaj je vse elektronsko in se je morda osebam starejše generacije težje privaditi.
11. **Kje vidite prednosti/slabosti davčnega postopka skozi čas?** Že zdaj je večina vse elektronsko, skoraj ni več papirja. Prepričana sem, da se bo vse še bolj moderniziralo in napredovalo. Mislim, da čez nekaj let ne bo čisto nič več papirnatega, digitalizacija bo izredno napredovala.
12. **Se vam poraja kakšna izboljšava ali rešitev, ki bi vplivala na izboljšanje davčnega postopka oziroma odnosa s FURS-om?** Na enostavnejši način prikazana sprememba zakonodaje.

Priloga 6: Odgovori kandidata 5

1. **Koliko let izkušenj imate z delom v računovodstvu?** 3 leta.
2. **Davčna zakonodaja se pogosto spreminja. Ste imeli ob spremembi kdaj težave z razumevanjem le te? Ali je bila sprememba jasno razložena s strani FURS-a?** Ja, težave seveda so, zaradi vse zakonodaje, ki ni enostavna. Ampak se poskušam čim bolj potruditi, da se poglobim in na koncu razumem.
3. **Ali spremembe zakona dovolj hitro opazite, kako pogosto in kje jih spremljate? Se zaradi kompleksnosti sprememb na davčnem področju udeležujete seminarjev?** Spremembe poskušam takoj opaziti. Zato spremljam forume, sem prijavljena na različne e-novice, maile, ki me tudi opozorijo nanje. Bila sem tudi na nekaj seminarjih, kateri so bili potrebni, da smo vse novosti pravilno vpeljali v sistem. Spremljam jih, ko dobim obvestilo, da je do novice prišlo, drugače pa nekako na tedenski ravni.
4. **Se vam zdi FURS dovolj odziven na vaša vprašanja, vam je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, ki jih potrebujete? Ali ste morda večkrat v dvomih o informacijah, ki ste jih prejeli s strani FURS-a?** Do zdaj sem imela same dobre izkušnje s FURS-om, velikokrat pa sem slišala, da vedno ni tako.
5. **Vas je strah, da bi kljub temu, da poskušate delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe? Koliko predpisov mislite da morate poznati?** Seveda me je strah, da bi kaj spregledala, naredila narobe, saj je toliko novosti, ki jih je potrebno spremljati, predvsem zdaj, v času korone.
6. **Kakšen je vaš občutek ob klicu iz FURS-a? Ali se ustrašite/pomislite na najslabše?** Skušam biti čim bolj pozitivna in ostati mirna, da se lahko skoncentriram na pogovor z njimi. Seveda se ustrašiš in pomisliš na najslabše.
7. **Kakšen odnos imajo do vas? Se vam zdi dovolj »človeški« ali se vam zdi prestrog?** Kot sem že povedala, sem imela kar dobre izkušnje z njimi, tako da do zdaj sem z njimi imela le pozitivne izkušnje.
8. **Ali ste kdaj občutili razliko med uslužbenci na FURSU/ inšpektorji? Da se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja.** Z inšpektorji v bistvu še nisem imela nobenega opravka in upam, da tako ostane čim dlje.
9. **Kakšne so bile vaše izkušnje s FURS-om, njihovimi uslužbenci ali inšpektorji?** Do zdaj vedno pozitivne.
10. **Ali po vašem mnenju davčni postopek omogoča dovolj fleksibilnosti, enostavnosti pri oddajanju davčnih obračunov in njihovih popravkov?** Že v samem sistemu imamo pripravljeno, da na e-davke obračune le uvozimo, kar je super in enostavno. Verjamem pa, da je bilo kar nekaj težav, da smo prišli do te faze. Oddaja obračuna je dokaj enostavna, prav tako tudi popravki.
11. **Kje vidite prednosti/slabosti davčnega postopka skozi čas?** Sčasoma se vse bolj digitalizira, pošiljanje po pošti se je zmanjšalo na minimum. Vse ima svoje prednosti in slabosti. Po eni strani je velik prihranek pri papirju, poštnih stroških.

Lažja je tudi uskladitev, predvsem je veliko boljša preglednost. Na e-davkih imaš vse na enem mestu. Lahko pogledaš tudi vse za nazaj in se ne izgubljaš v iskanju in vsej dokumentaciji.

- 12. Se vam poraja kakšna izboljšava ali rešitev, ki bi vplivala na izboljšanje davčnega postopka oziroma odnosa s FURS-om?** Ankentirali bi lahko davčne zavezance in računovodje po državi in ugotovili, kaj je tisto, kar jim povzroča največje težave.

Priloga 7: Odgovori kandidata 6

- 1. Koliko let izkušenj imate z delom v računovodstvu? 24 let.**
- 2. Davčna zakonodaja se pogosto spreminja. Ste imeli ob spremembi kdaj težave z razumevanjem? Da. Ali je bila sprememba jasno razložena s strani FURS-a? Ne.**
- 3. Ali spremembe zakona dovolj hitro opazite, kako pogosto in kje jih spremljate? Spremljanje je tedensko, IKS, racunovodja.si Se zaradi kompleksnosti sprememb na davčnem področju udeležujete seminarjev? Da.**
- 4. Se vam zdi FURS dovolj odziven na vaša vprašanja, vam je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, ki jih potrebujete? Ne. Ali ste morda večkrat v dvomih o informacijah, ki ste jih prejeli s strani FURS-a? Da.**
- 5. Vas je strah, da bi kljub temu da poskušate delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe? Da.**
- 6. Kakšen je vaš občutek ob klicu iz FURS-a? Odvisno od osebe, na katero naletiš.**
- 7. Kakšen odnos imajo do vas? Odvisno od osebe, na katero naletiš.**
- 8. Se vam zdi dovolj »človeški« ali se vam zdi, da imajo pretrd/prestrog odnos? Odvisno od osebe, na katero naletiš.**
- 9. Ali ste kdaj občutili razliko med uslužbenci na FURS-u/ inšpektorji? Da se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja. Razlike so odvisne od inšpektorja.**
- 10. Kakšne so bile vaše izkušnje s FURS-om, njihovimi uslužbenci ali inšpektorji? Različne.**
- 11. Ali po vašem mnenju davčni postopek omogoča dovolj fleksibilnosti in enostavnosti pri oddajanju davčnih obračunov in njihovih popravkov? Ne.**
- 12. Kje vidite prednosti/slabosti davčnega postopka? Dvourni zakoni, prehod na e-dokumentacijo.**
- 13. Se vam poraja kakšna izboljšava ali rešitev, ki bi vplivala na izboljšanje davčnega postopka ali odnosa s FURS-om? Obveščanje FURS-a o novostih pravnih subjektov. Jasno zapisani zakoni.**

Priloga 8: Odgovori kandidata 7

1. **Koliko let izkušenj imate z delom v računovodstvu?** 18 let.
2. **Davčna zakonodaja se pogosto spreminja. Ste imeli ob spremembi kdaj težave z razumevanjem? Ali je bila sprememba jasno razložena s strani FURS-a?** Zakonodaja je običajno kompleksno napisana in zato težko razumljiva. Pojasnila FURS-a sicer pomagajo pri razumevanju, vendar ne vedno.
3. **Ali spremembe zakona dovolj hitro opazite, kako pogosto in kje jih spremljate? Se zaradi kompleksnosti sprememb na davčnem področju udeležujete seminarjev?** Spremembe zakonov zaznam v medijih in na računovodja.com naključno. Želela bi si portal, kjer bi bile jasno nanizane spremembe po področjih oziroma zakonih. Za obsežnejše ali zahtevnejše spremembe se udeležim seminarja.
4. **Se vam zdi FURS dovolj odziven na vaša vprašanja, vam je pripravljen pomagati in podati dovolj informacij, ki jih potrebujete? Ali ste morda večkrat v dvomih o informacijah, ki ste jih prejeli s strani FURS-a?** Nimam navade kontaktirati FURS za pojasnila. Če sem v dvomih glede določene teme, sama poiščem informacijo, ali se posvetujem z drugimi računovodjami.
5. **Vas je strah, da bi kljub temu da poskušate delati po pravilih, vseeno naredili kaj narobe?** Seveda je ob vsaki spremembi zakona prisoten dvom oz. strah, da bom kaj naredila narobe.
6. **Kakšen je vaš občutek ob klicu iz FURS-a?** Prvo, kar pomislim: kaj sem naredila narobe, kaj bo potrebno popraviti in koliko časa bo to vzelo. Potem vidim, da samo izvajajo redne kontrole.
7. **Kakšen odnos imajo do vas? Se vam zdi dovolj »človeški« ali se vam zdi, da imajo pretrd/prestrog odnos?** Njihov odnos se mi zdi normalen.
8. **Ali ste kdaj občutili razliko med uslužbenci na FURSU/ inšpektorji? Da se enaka obravnava razlikuje od inšpektorja do inšpektorja.** Nisem še imela opravka z inšpektorji, zato težko komentiram. Kot slišim, so inšpektorji precej bolj »strogi«.
9. **Kakšne so bile vaše izkušnje s FURS-om, njihovimi uslužbenci ali inšpektorji?** S FURS-om imam dobre izkušnje.
10. **Ali po vašem mnenju davčni postopek omogoča dovolj fleksibilnosti in enostavnosti pri oddajanju davčnih obračunov in njihovih popravkov?** Oddajanje davčnih obračunov je nefleksibilno (rokov za oddajo se ne sme zamujati), je pa enostavno (obračun se samo uvozi). Oddaja popravkov obračunov je odvisna od vrste obračuna. REK-e za plače se enostavno popravi. DDV obračun pa je vezan na oddajo rekapitulacijskega poročila, zato se ga ne da popraviti.